ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ

АБАЙ АТЫНДАҒЫ РЕСПУБЛИКАЛЫҚ МАМАНДАНДЫРЫЛҒАН ДАРЫНДЫ БАЛАЛАРҒА АРНАЛҒАН ҚАЗАҚ ТІЛІ МЕН ӘДЕБИЕТІН ТЕРЕҢДЕТЕ ОҚЫТАТЫН ОРТА МЕКТЕП-ИНТЕРНАТ

Негізгі және жалпы орта білім беру деңгейінің қазақ тілі мен әдебиетін тереңдете оқытатын гуманитарлық бағыттағы мамандандырылған желілік «Абай мектептерінің» 5-11-сыныптарына арналған «Абайтану» пәнінен жаңартылған мазмұндағы тереңдетілген үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту қазақ тілінде)

Алматы
2020

ӘОЖ 373
КБЖ 74.268.3Каз
Н 36

ҚР БҒМ 2020 жылғы 27 қарашадағы №496 бұйрығына 5-қосымша
ҚР БҒМ 2013 жылғы 3 сәуірдегі №115 бұйрығына 113-1 қосымша
Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде №17669 болып тіркелген.

Негізгі және жалпы орта білім беру деңгейінің қазақ тілі мен әдебиетін тереңдете оқытатын гуманитарлық бағыттағы мамандандырылған желілік «Абай мектептерінің» 5-11-сыныптарына арналған «Абайтану» пәнінен жаңартылған мазмұндағы тереңдетілген үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту қазақ тілінде): Бағдарлама. – Алматы, 2020 – 92 бет

ISBN 978-601-09-0404-0

«Абайтану» пәні бағдарламасының авторлары:

«Абайтану» пәнінің жұмыс тобының жетекшісі:
Сексенова Роза Ербозымқызы – Абай атындағы Республикалық мамандандырылған дарынды балаларға арналған қазақ тілі мен әдебиетін тереңдете оқытатын орта мектеп-интернат директоры
Жұмақаева Береке Даулетхановна – п.ғ.к., профессор, ***Ғарифолла Есім*** – ғалым, ф.ғ.д., профессор, ***Картаева Айжан Маратбекқызы*** – ф.ғ.д., ***Кемербай Рауан*** – Phd, ***Оспан Динаш Бектенқызы*** – қазақ тілі мен әдебиеті пәнінің мұғалімі, ***Абитова Жанар Сабетханқызы*** – қазақ тілі мен әдебиеті пәнінің мұғалімі, ***Орынбаева Динара Ғабитқызы*** – қазақ тілі мен әдебиеті пәнінің мұғалімі.

Бұл жинақта негізгі орта білім беру деңгейінің қазақ тілі мен әдебиетін тереңдете оқытатын гуманитарлық бағытттағы мамандандырылған желілік «Абай мектептерінің» 5-11-сыныптарына арналған «Абайтану» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту қазақ тілінде) берілген. Авторлар тарапынан бағдарламалардың ғылыми-әдістемелік негізін айқындап түсіндіру мақсатында ғылыми мақалалар қосымша ұсынылды.

ISBN 978-601-09-0404-0

Абай атындағы Республикалық
мамандандырылған
дарындыбалаларға арналған қазақ
тілі мен әдебиетін тереңдете
оқытатын орта мектеп-интернаты

АЛҒЫ СӨЗ

«Абай – ұлттың қараңғыда адастырмас темірқазығы» (Н.Ә.Назарбаев). Иә, мемлекет басшысы Қ.К.Тоқаев та «Абай және XXI ғасырдағы Қазақстан» мақаласында ұлтты Абай арқылы тәрбиелеуге, болашаққа Абаймен бірге нық қадамдар жасауға шақырған еді. Ұлы ақынның 175 жылдық мерейтойы қарсаңында еліміздің әр аймағында желілік «Абай мектептерін» ашуды ұсына келіп: «Осыған орай Алматыдағы Абай атындағы мектеп-интернаттың мүмкіндіктерін толық пайдаланған жөн. Қазақ тілі мен әдебиетін тереңдете оқытатын бұл мектептің оқу үдерісі басқа мектептерге үлгі болады деп ойлаймын. Оны заманауи талапқа сай жан-жақты жетілдіріп, «Абай мектебі» деп аталатын ең үздік білім ордасына айналдыру қажет. Жалпы біз келешекте Абай мектептерін ашу туралы ойлануымыз керек», - деген болатын. «Абай мектептерін» ашу ісі қолға алынған сәттен бастап, әдістемелік көмек көрсету мақсатында желілік «Абай мектептерінің» 5-11-сыныптарына арналған «Қазақ тілі», «Қазақ әдебиеті», «Абайтану» пәндерінің бағдарламасын жасауды мектеп-интернат мұғалімдері ЖОО ғалымдарымен бірлесе отырып бастаған еді. Бағдарламалар әзірленген соң арнайы жұмыс топтары құрылып, Нұр-Сұлтан, Алматы қалаларында, ҚР ҰҒА-да, Абай мектеп-интернатында 8 рет талқылаудан өтіп, ұсыныстар бойынша өңделіп, ҚР БҒМ бекітілді.

«Абайтану» пәні бұрын бейіндік пән ретінде оқытылып келсе, желілік «Абай мектептері» үшін инварианттық пәндер қатарында оқытылмақ. Осыған сәйкес, «Абайтану» пәні бағдарламасының концепциясы «мән-мағына-мазмұн» үштағанына негізделді. Абай шығармаларына идеялық, композициялық талдау жасата отырып, оқушының бойында тілдік танымдық, дүниетанымдық, тұлғатанымдық қабілеттерін шыңдауды, ұлттық мінез-құлық, ұлттық кодты танытуды көздейді. Пән аясындағы білім жүйелілік, сабақтастық, тарихилық ұстанымдарға негізделе отырып, оқушыларды Абайша сөйлеп, Абайша ойлауға дағдыландырады. Жаңартылған

білім беру мазмұнына сәйкес тақырыптар жеңілден ауырға, қарапайымнан күрделіге қарай шиыршық әдісі бойынша оқытылады.

Абай мұрасы – ұлттың рухани жан азығы. Жаһандану дәуірінде алпауыт елдердің азуына жұтылып кетпес үшін біз Абайдың даналық ойынан дән іздеп, Абайға жүгінуге міндеттіміз. «Біріңді қазақ бірің дос, көрмесең істің бәрі бос», - деп Абай айтпақшы, мектеп қабырғасынан бастап ұрпақ санасына ұлттық бірегейлікті, руға, жерге бөлінбеуді, бірліктің маңызынұғындырар болсақ, болашағымыздың жарқын болары хақ. Осы орайда «Абайтану» пәнінің бағдарламасын талапқа сай құрастыруда талмай еңбек еткен жұмыс тобына үлкен алғысымызды білдіре отырып, желілік «Абай мектептерінің» барша ұжымына сәттілік тілейміз!

Мектеп-интернат директоры
Роза Ербозымқызы Сексенова

АБАЙ МЕКТЕПТЕР ЖЕЛІСІНДЕГІ «АБАЙТАНУ» ПӘНІН ОҚЫТУДЫҢ МЕТОДОЛОГИЯЛЫҚ НЕГІЗДЕРІ

п.ғ.к., СДУ профессоры
Жұмақаева Береке Даулетхановна

Негізгі, орта және жалпы орта білім беру деңгейлерінің мамандандырылған қазақ тілі мен әдебиетін тереңдете оқытатын желілік «Абай мектеріне» арналған «Абайтану» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасында Абай мұрасының бүгінге дейінгі оқыту әдістемесі сараланып, Абайды оқытудың әдіснамалық негіздерін байыптай отырып жасалды десек орынды болар. Егемен елдің асыл мұрасы, қазақ руханиятының бойтұмары, қазақ қауымдағы пәлсапалық ойлардың негізі, ұлттық тұтастық пен ізгіліктің өзегі ретінде Абайды терең тану, Абай ілімімен қарулану –мтұлға қалыптастырудың алтын діңгегі деп танылып, осы бағыттағы іс-шаралар мемлекет басшысының қолдауымен қолға алынған болатын. Президентіміз Қ.Тоқаев: «Абайды тану – адамның өзін-өзі тануы. Адамның өзін-өзі тануы және үнемі дамып отыруы, ғылымға, білімге басымдық беруі – кемелдіктің көрінісі», – деп Абайтанудың бағыты мен бағдарын айқындап берді. Ендігі жерде Абайтанудың саясат ауқымынан ауытқымай келген кейбір көзқарас, түсініктерді бүгінгі күн үдесінде қайта зерделеу, терең пайымдау арқылы «Абай сөзі ұрпақтың бағыт алатын темірқазығына айналатындай» білім мазмұнын құру аса маңызды болып отыр. Бүгінге дейінгі тәжірибемізде «Абайтану» курстарында Абай мұрасы мен Абайға қатысты деректерді тақырып жағынан топтастырып негізгі оқу материалын қосалқы ақпарат көзі ретінде оқытуға басымдық беріліп келді. «Сыртын танып іс бітпес, сырын көрмей,«Терең ойдың телміріп, соңына ермей» деп Абай меңзегендей, ақын туралы айтылған ақпараттардан гөрі Абайдың өз сөзіне, айтпақ ойына терең үңілу Абайдың терең пайымды ойларын зерделеуге мүмкіндік береді. Ендігі жерде оқу-таным үдерісін Абайдың өлеңдері мен қарасөз-

Сөздерінде өрнектелген «қуатты ойды» таразылауға, Абай ілімдерінің негізін терең танытуға, «Абайды ұлтымыздың мәдени капиталы» ретінде ұстанып, адамдықтың асыл қағидаты ретінде бекітуге бағыттауымыз маңызды. Сондықтан «Абайтану» пәнінің бағдарламасында 5-сыныптан 11-сыныпқа дейін Абай мұрасы тақырып жағынан топтастырылмай, концепциялық негіздерін таныту мақсатына жүгіндірілді.

Бағдарламаның негізгі мақсаты рухани әлемі бай, өзіне, айналасына сын пікірі, өзіндік ұстанымы бар, жетілген шығармашыл тұлға қалыптастыру десек, осы мақсатқа қай бағыт-бағдармен жетеміз деген мәселе туындайды. Олар:

тұлғатанымдық; тілтанымдық; дүниетанымдық. Бұған дейінгі «Абайтану» курстарының тәжірибесінде тұлғатанымдық бағыт орныққан еді. Яғни Абайдың өмірі мен өскен ортасынан бастап Абай мұраларына қатысты деректерді, ғылыми еңбектерді саралай отырып тұлғатануға күш салынатын. Жалпы айтқанда «Абай кім болған?» деген мәселе ашылатын. Белгілі бір дәрежеде Абай төңірегіндегі ақпаратты білу маңызды, бірақ Абайдың өзекжарды сөзі мен пайымын, оқырманына айтпағын түсініп түйсіну үшін бұл жеткіліксіз.

«Қазақтың бас ақыны» мақаласында А.Байтұрсынов: «1903-ші жылы қолыма Абай сөздері жазылған дәптер түсті. Оқып қарасам, басқа ақындардың сөзіндей емес. Сөзі аз, мағынасы көп, терең. Бұрын естімеген адамға шапшаң оқып шықсаң, азына түсініп, көбінің мағынасына жете алмай қалады. Кей сөздерін, ойланып дағдыланған адамдар болмаса, мың қайтара оқыса да түсіне алмайды. Не мағынада айтылғанын біреу баяндап ұқтырғанда ғана біледі. Сондықтан Абай сөздері жалпы адамның түсінуіне ауыр екені рас. Бірақ ол ауырлық Абайдың айта алмағанынан болған кемшілік емес, оқушылардың түсінерлік дәрежеге жете алмағанынан болатын кемшілік. Олай болғанда айып жазушыда емес, оқушыда. Не нәрсе жайынан жазса да Абай түбірін, тамырын, ішкі сырын, қасиетін қармай жазады. Нәрсенің сырын, қасиетін біліп жазған соң, сөзінің бәрі де халыққа тіреліп, оқушылардың біліміне сын болып, емтихан

болып табылады. Оқушы сөзді сынаса, сөз оқушыларды да сынайды» дейді. Байқағанымыздай Абай шығармаларын түсініп оқуға да үлкен дайындық керек екен. Айтушының сөзін жеткізетін ең кіші бірлік – сөз. Сөз – таңба, сөз пайым, сөз – поэтикалық образ құраушы да элемент. Сөздің мәтін ішіндегі қызметі де әралуан. Абай мәтініндегі бірліктерді дербес те, мәтін ішіндегі қызметіне қарай да, сөйлемнің конструкциясындағы қызметіне, автордың қолданыс ерекшеліге қарай да салмақтамай түсіну, түйсіну қиынға соғады. Олай болғанда Абай дискурсын зерделеу тілтанымдық бағытта жүргізілуі керек екен. Бұған дейінгі бағдарламаларда Абай шығармаларындағы жекелеген сөздерге сөздік ұсыну болғанымен, әр сөздің мәтіндегі қызметін тануға бағытталған оқу-таным әрекеттеріне мән берілмей келді. Абай шығармаларын тілтанымдық бағытта оқыту ұлттық кодтың мәніне жетуге де ықпал етеді. Сондықтан бағдарламада оқу мақсатын алдымен «оқу мен түсінуден» бастадық. Оқу әрекетінің өзі бірнеше тізбекті міндеттерден құралады: «мәтінді түсініп, мәнерлеп негізгі ой түйіндерін пайымдап оқу», «мәтіннің тілдік қабатын (лексикалық, образдық мәнін) игеру», «шығарма үзінділерімен жұмыс», «шығармадағы өзекті мәселе, идеялық мазмұнды», «ауызша, жазбаша интерпретация». Тілдіктанымдық бағыттағы жұмыстар да сынып өскен сайын жеңілден күрделіге, жалқыдан жалпыға қарай дамытыла ұсынылды. Мәселен, «5.1.2.1- шығарманыпайымдап (алған әсерін анықтай) оқу арқылы сөз, сөз тіркестерінің лексикалық және ауыспалы мағынасын ашып, мәтіндегі қолданысын түсіну» болса, «6.1.2. 1-сөз тіркестерінің лексикалық, образдық мәнін ашып, мәтіндегі жұмсалу мақсатын түсіну», «7.1.2.1- мәтіндегі тілдік бірліктерді дербес және мәнмәтіндегі (контексте) қызметін түсініп, идеялық мазмұндағы маңызын айқындау», «8.1.2.1- тілдік бірліктердің семантикалық, мәнін түсініп, мәтіннің ішкі бірлігіндегі қызметін айқындау, образдық қызметін ашу» сияқты болып оқу-танымдық жұмыс дамыталады. Мәтінтанудың теориялық негіздерін жете меңгермейінше, Абай шығармаларын оқытудың да қиындығы еселене бермек. Мәтін талдаудың тензионды(tension) тәсілдеріне

жүгіне отырып, Абай шығармаларында сөз бен ойдың құрылымдық-жобасына терең үңілу арқылы авторлық дітті түйсінуге бағытталуы керек. Абай шығармасына үңілгенде алдымен мәтіндегі негізгі ой түйіндерді белгілеу, олардың мағыналық байланыстарымен жұмыс жүргізе отырып құрылымдау маңызды. Негізінде тілтанымдық бағытта атқарылатын жұмыстар талдау, жинақтау міндеттерімен, интерпретациямен тұтасқанда нәтижелі болмақ. Оқушы ↔ оқушы, оқушы ↔ мұғалім үштік одағындағы оқу нысаны бойынша зерттеушілік әңгіме, аналитикалық сұхбат, эмпатиялық диалог жүргізу арқылы талдап таразылау аса қажет.Сонда ғана оқушы Абай шығармалары арқылы қазақ әдеби тілінің құнарын, көркем сөздің қуатын, эстетикалық күшін, шығарманың идеялық мазмұнын меңгеріп бейнеленген құбылысты көркемдік тұрғыда қабылдауға қажетті білім, білік, дағды қалыптастырады. Абай қара сөздері мен өлеңдеріндегі ой толғамдарды интерпретациялай алуға, өзіндік ой-пікірлерін жазба тіл мен сөйлеу тілінде еркін жеткізе алуға, оқу материалдарын салыстыру, сараптау, бағалай алуға бейімделеді. Білімгердің образды ойлау жүйесі мен шығармашылық қиялы, сөз мағынасы мен көркем сөздің мәнін түсініп қазақ әдеби тілін сауатты қолдана білу құзыреті қалыптасады.

Дүниетанымдық бағыт оқытудың интеграциялық негіздерін басшылыққа алумен жүзеге асырылады. Абайдың әр шығармасын дербес талдап талқылағанда Абайдың терең дүниетанымы мен сөз өнеріне деген талғампаз талабын көруге болады. Бір ғана маусым өлеңдерінің өзінде көркемдік сипат, саяси-әлеуметтік, психологиялық, физеологиялық құбылыстардың интеграциясын көреміз. Абайдың әр шығармасы арқылы оқушылардың таным белсенділігін арттыру оқытудың бүгінгі талап сұраныстарынан туындауда. Бұған дейінгі оқу бағдарламаларында Абай шығармаларын тақырып жағынан топтастырып оқытып келді. Тіпті кей сыныптарда Абайдың әр тақырыптағы шығармалары дербес мәтін ретінде оқытылды. Бұлай оқыту Абай дүниетанымын айқындауға қызмет етпейтіні

белгілі. Біздің пайымымызша, Абай шығармашылығын тұтас мәтін ретінде қарау керек. Сонда ғана Абайдың қазақ қоғамына, адамдар болмысына (мақтангөйлік, пысықтық, жалқаулық т.б.) айтылған ойлары, замана, дін туралы пәлсапалық пайымдары ашылады. Абай шығармашылығын когорентті (cohaerens) пайыммен ішкі-сыртқы байланыста оқыту керек. Сондықтан бағдарламада оқу материалдарының топтастырылуында оқытудың ассоциаттивті, жүйелілік ұстанымдары басшылыққа алынды.

Абай шығармалары тақырып жағынан ғана топтастырмай, концептілік негіздерін басшылыққа алу көзделді Мәселен:

Абайдың «Толық адам» ілімін, қоғамдағы адам болмысы мәселелерін зерделеу үшін «Әуелде бір суық мұз ақыл зерек», «Ғылым таппай мақтанба», «Әсемпаз болма әрнеге», «Жапырағы қуарған ескі үмітпен...», «Малға достың мұңы жоқ малдан басқа», «Аш қарын жұбана ма майлы ас жемей», «Көк тұман – алдыңдағы келер заман» өлеңдері, (Қосымша оқуға: «Он жетінші», «Қырық үшінші» қарасөздері М.Мырзахметұлы «Абайдың «Толық адам» ілімі») сияқты оқу материалдары бір тоқсанға топтастырылды;

Адамзатқа тән шынайы сезім, сүйіспеншілік пен нәпсіқұмарлықтың аражігін саралап тану, өлең жолдары арқылы әдептілік, сүйіспеншілік, татулық сияқты қасиеттерді зерделеу, тағылымдық мәнін пайымдау үшін«Ғашықтық құмарлықпен ол – екі жол», «Ғашықтың тілі – тілсіз тіл», «Жарқ етпес қара көңілім не қылса да», «Қызарып, сұрланып» өлеңдері, «Отыз жетінші» қарасөзі бір тоқсан оқитын оқу материалы ретінде берілді;

Абайдың жастарға қажетті жақсы қасиеттер туралы ғылыми-пәлсапалық трактаттарын пайымдау, ақынның көркем-әдеби туындыларындағы ұлттық таным мен рухани-мәдени құндылықтарды тану үшін «Жігіттер, ойын арзан, күлкі қымбат», «Адасқанның алды-жөн, арты соқпақ» өлеңдері, (Қосымша оқуға: «Жиырмасыншы» қарасөзі) топтастырылды.

Хәкімнің заман келбеті мен заман адамының мінез-құлқын (мақтангөйлік, парақорлық, жағымпаздық, жалқаулық т.б) саралау, тарихи кезеңдегі қазақ болмысын таразылау арқылы

жаңа заман адамына қажетті тұлғалық қасиеттерді сыни пайымдау үшін «Көңілім қайтты достан да, дұшпаннан да», «Өкінішті көп өмір кеткен өтіп», «Сабырсыз, арсыз, еріншек». «Қартайдық, қайғы ойладық, ұйқы сергек» «Қыран бүркіт не алмайды салса баптап» өлеңдері, (Қосымша оқуға: «Тоғызыншы», «Қырқыншы» қарасөздері) ұсынылды. Өзге сыныптардағы оқу материалдарын беруде де осы жүйе сақталды.

Бағдарлама негізін түсініп, тиімді әдіс-тәсілдерді, әдістемелік жүйені сақтай отырып оқыту арқылы мынадай құзіреттертер қалыптастыра аламыз: Оқушыларғылымның пайдасы мен оны игерудің шарттары туралы Абай пайымын зерделеп, «ғылымды ақиқат мақсатпен білмек үшін» үйрену жолында талаптыға айтылған өсиетін өлең жолдары мен қарасөздері арқылы талдай алады;

Абайдың өлеңдері мен қарасөздерінде тұтас қамлылатын ой-тұжырымдарын, ізгілік ілімдерін саралап танып, талдай алады, өзіндік ой тұжырымдарында дәйектей алады;

адамның түрлі мінез-құлық, іс-әрекеттерін, болмысын мысал өлеңдері мен сатирасы арқылы сын тұрғысында пайымдайды;

Абайдың сөз өнеріне эстетикалық талғамы мен талабын зерделеп, эстетикалық, танымдық мақсатта игереді;

Абайдың қазақ қоғамы, заман адамы, ел міні туралы ой-пайымдарын саралап таниды, өзіндік көзқарас қалыптастырады;

Абайдың музыкалық мұрасын рухани-эстетикалық, музыкалық-білімдік мақсатта игереді;

Абайдың ақындық мектебі, поэзиясындағы дәстүр мен жаңашылдық ұғымының мәні мен маңызын рухани кемелдік танымы тұрғысынан зерделейді, Абай және қазіргі қазақ әдебиетінің рухани байланысын ғылыми негізде пайымдай алады;

ақынның аудармашылық шеберлігін және назиралық дәстүрін біледі;

қазіргі абайтанушы ғалымдардың ақын шығармаларын зерттеу, жинақтау, жариялау, насихаттау турасындағы еңбектерді саралап, Абай шығармашылығының өрісін таниды;

Абайдың балалық шағы мен өскен ортасын ғылыми мақалалар мен көркем шығармалар арқылы игереді;

Абайдың қазақ әдебиетінің көшбасшысы ретіндегі құбылыстық сипатын, ұлттық әдебиетіміздің өркендеуіне жасаған идеялық-көркемдік ықпалын, ақындық әлемін, өлең өнеріндегі қайталанбас қолтаңбасы мен шеберлігін, шығыс пен еуропа, орыс әдебиеті классиктерімен шығармашылық өзектестігін пайымдай алады;

Абайдың балалық шағы мен өскен ортасын, тұлғалық кемелдену жолын таныту мақсатында ақын айналасы, ұрпақтарының естеліктері мен абайтанушылардың ғылыми мақалалары, көркем шығармалардағы образдары арқылы игереді.

5-сыныптан 11-сыныпқа дейінгі «Абайтану» пәнінің жүктеме көлемі – 5,6,7 сыныптарда аптасына 1 сағаттан, 8,9,10,11- сыныптарда 2 сағаттан жүргізу жоспарланды.

Оқу материалына, оқыту нысанына негізінен Абай шығармалары алынып, қосымша оқу материалына Абай туралы естеліктер мен ғылыми еңбектер ұсынылған. Сонда бағдарламаның білім мазмұнында Абай ілімдері өзек етіліп, бірнеше шығармаларын салыстыра саралауға, негізгі ой қазығын зерделеуге, өзіндік ой-пайыммен таразылауға жүгіндірілді. Оқу материалының өзегінде Абай ілімдері негізгі арқау болғандықтан, білім беру мазмұны бірнеше тақырыптар арқылы шиыршық әдісінде ұсынылды. Шиыршық әдісі әр сыныптың төрт тоқсанына жіктелген оқу материалдарының мазмұндық сипатымен сыныптар бойынша дамытылып қайталанып келеді. Мысалы: 5-сыныптың бірінші тоқсанындағы білім, ғылым тақырыбы болса, 9 сыныптарға дейін әр сыныптың бірінші тоқсанындадамытылып «Толық адам» ілімімен астастырылады. 5- сыныптың екінші тоқсанында оқытылатын адамның түрлі мінез-құлық, іс-әрекеттерін көрсететін мысал өлеңдері жоғары сыныптарға барғанда Абайдың адам болмысы, психологиялық,

тұлғалық ерекшеліктерін танытатын күрделі шығармаларға ұласады.

Бағдарлама Блум таксономиясының жаңа жүйесіне негізделіп құрылды. Яғни «Оқу және түсіну» деңгейінде:

- мәтінді түсініп, мәнерлеп негізгі ой түйіндерін пайымдап оқу,
- мәтіннің тілдік қабатын (лексикалық, образдық мәнін) игеру
- шығарма үзінділерімен жұмыс;
- шығармадағы өзекті мәселе, идеялық мазмұн;
- Ауызша/ жазбаша интерпретация.
- «Талдау және жинақтау» мақсатында:
- әдеби шығарманың композициялық құрылымы;
- көркем шығарманың идеялық мазмұны, образдар жүйесі, типтік характер
- көркем шығарманың тілі, стилі;
- көркемдік тәсілдер.
- Жоғары «Бағалау(салыстыру) және шығармашылық (өнім)» деңгейінде:
- шығармадағы тарихи шындық және көркемдік шешім;
- рухани және көркем-эстетикалық құндылығы;
- әдеби шығармашылық;
- әдеби сын болып жүйеленді.

Оқушылардың академиялық жазылым дағдыларын қалыптастыру мақсатымен «әдеби шығармашылық» міндеті қойылып, 5-сыныптарда 5.3.3.1-шығарманы автор ізімен баяндап жазу, 5.3.3.2көркем шығармадағы көрініс әңгімелеп жазу, 6.3.3.1 - шығарманың идеялық мазмұнын пайымдай отырып ой толғау, хат, пост, ертегі, т.б. жазу , 7.3.3.1-кейіпкер болмысын сипаттап (кейіпкер монологі, диалогі, әңгіме т.б.) жазу.8.3.3.1-шығарманың көркемдік-идеялық құндылығын талдап, (шығарма, эссе, әңгіме т.б.) жазу. 9.3.3.1 -шығарманың идеясын қоғамдық-әлеуметтік тұрғыда талдап, әдеби эссе, сценарий, өлең, блог, әңгіме, кейіпкер монологі жазу түрінде түрлендіре берілді. Абай

шығармаларын оқып түсінуде интерпретацияның маңызы зор. Әдетте Абай шығармаларын оқытуда ғылыми еңбектердегі интерпретацияға, мұғалімдердің түсіндіруіндегі интерпретацияға басымдық беріліп келген еді. Ендігі жерде оқушылардың «оқу мен түсіну» деңгейіндегі оқу-таным үдерісін, интерпретациясын шығармашылық өнімге дейін дамыта жүргізу көзделді.

Қорыта айтқанда, «Абайтану» пәні аясындағы білім жүйелілік, сабақтастық, тарихилық ұстанымдарға негізделіп, концепциялық тұтастықта, инетеграциялық, пәнаралық, пәнішілік байланыста, жеңілден күрделіге бағытталған шиыршық әдісінде ұсынылды, оқытудың методологиялық негіздері сақталды.

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2020 жылғы «27» қарашадағы
№ 496 бұйрығына 5-қосымша

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 113-1- қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің мамандандырылған қазақ тілі мен әдебиетін тереңдете оқытатын желілік «Абай мектептерінің» 5-9-сыныптарына арналған «Абайтану» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту қазақ тілінде)

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы «Білім берудің барлық деңгейінің мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы №604 бұйрығына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 17669 болып тіркелген) сәйкес әзірленген.

2. «Абайтану» пәнінің жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының мақсаты:

1) Абай шығармаларының тілдік қабаты арқылы қазақ әдеби тілінің құнарын, көркем сөздің қуатын, эстетикалық күшін, идеялық мазмұнын меңгертіп, бейнеленген құбылысты көркемдік тұрғыда қабылдауға қажетті білім, білік, дағдылар қалыптастыру, ұлттық мінез-құлық, сапалық ерекшеліктерді, ұлттық кодты таныту, гуманистік-көркемдік, мәдени-тарихи, ұлттық құндылықтарды бағалай алу құзыретін дамыту, әдеби-эстетикалық талғамдары мен ізгілік және іскерлік

құндылықтарын, шығармашылық құзыреттерін жетілдіру;

2) Абайдың «Толық адам», ар ілімі, адамшылық мұрат-мақсаты, пәлсапалық көзқарастары арқылы тұлғалық қасиеттерді танытып, білімгерлердің өзіндік даму бағытын, сыни ой-пайымын қалыптастыру;

3) әдеби тіл және әдеби формалар арқылы өз ойын еркін жеткізе алатын, өзіндік ұстанымы бар, түрлі жағдайда оңтайлы шешім қабылдауға қабілетті тұлға қалыптастыру.

3. «Абайтану» пәнінің жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының міндеттері:

1) Абай шығармашылығының идеялық, мазмұндық-құрылымдық сипатын, тілдік, стильдік, жанрлық ерекшеліктерінен жүйелі білім беру;

2) Абай шығармаларындағы ізгілік, имандылық, мораль қағидаттарын таразылау арқылы Абай ілімдерінің негізін терең таныту;

3) Абайдың қарасөздері мен өлеңдеріндегі ой-толғамдарды интерпретациялай алу;

4) өзіндік ой-пікірлерін жазба тіл мен сөйлеу тілінде еркін жеткізе алу, оқу материалдарын салыстыру, саралау, талдай алу;

5) Абай шығармаларындағы заман адамының тұлғалық ерекшеліктерін саралау арқылы пәлсапалық толғаныстарын пайымдау, қажетті тұлғалық қасиеттерді, өз заманына лайық тұлға болу харекеттерін сыни пайымдау;

6) «Абайды ұлтымыздың мәдени капиталы» ретінде бағалау.

2-тарау. «Абайтану» пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

4. «Абайтану» пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:
1) 5-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 34 сағат;
2) 6-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 34 сағат;
3) 7-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 34 сағат;
4) 8-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат;
5) 9-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат.

5. «Абайтану» пәні білімінің мазмұны бөлімдерге бөлінген:

1) оқу және түсіну;

2) талдау және жинақтау;

3) бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім).

6. «Оқу және түсіну»бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) мәтінді түсініп, мәнерлеп негізгі ой түйіндерін пайымдап оқу;

2) мәтіннің тілдік қабатын (лексикалық, образдық мәнін) игеру;

3) шығарма үзінділерімен жұмыс;

4) шығармадағы өзекті мәселе, идеялық мазмұн;

5) (ауызша, жазбаша) интерпретация.

7.«Талдау және жинақтау» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) әдеби шығарманың композициялық құрылымы;

2) көркем шығарманың идеялық мазмұны, образдар жүйесі, типтік характер;

3) көркем шығарманың тілі, стилі;

4) көркемдік тәсілдер.

8. «Бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім)» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) шығармадағы тарихи шындық және көркемдік шешім;

2) рухани және көркем-эстетикалық құндылық;

3) әдеби шығармашылық;

4) әдеби сын.

9. 5-сыныпқа арналған «Абайтану» пәнінің базалық білім мазмұны:

1) оқу және түсіну:

мәтінді түсініп оқи отырып, негізгі ой түйіндерін анықтау; шығарманы пайымдап (алған әсерін анықтай) оқу арқылы сөз, сөз тіркестерінің лексикалық және ауыспалы мағынасын ашып, мәтіндегі қолданысын түсіну; шығарманы құрылысы мен құрылымына қарай жіктеп, бөліктеріне тақырып қойып, мәтінге жоспар құру; көркем шығармадағы көтерілген мәселені (ғибратын) анықтау; көркем, шығармадағы оқиға желісін мәтінге жуық баяндап айту; мысал өлеңдерді (диалогте, сахналық көріністе, сурет, мозайка, комикс) интерпретациялау; көркем мәтіндегі ой-түйіндерді салыстырмалы үлгіде (мақал, мысал,

дәйек) әңгімелеу;

2) талдау және жинақтау:

сюжетті шығармадағы фабула, композициясын тауып, жоспар құру; лирикалық шығарманы құрылысына талдау; қарасөздерді мағыналық жігіне қарай бөлу; шығармадағы кейіпкерлердің іс-әрекеті арқылы образын ашу; жас Абайды ерекшелейтін қасиеттерді шығармадағы іс-әрекеті арқылы дәйектеу; Абайдың білімді игерудің шарттары мен талаптары туралы ой-тұжырымдарын (ментальді картада, кластер) жинақтау; көркем шығармадағы поэтикалық тілдің ерекшелігін айқындау; шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, қайталау) қызметін анықтау;

3) бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім):

шығарма үзінділері арқылы шығарманың ұлттық, тарихи құндылығын бағалау; көркем мәтіндегі сөз образдарының эстетикалық құндылығын бағалау; шығарманы автор ізімен баяндап жазу; көркем шығармадағы көріністі әңгімелеп жазу; шығармадан алған әсерін зерделеп, ойтолғау, авторға, замандастарына хат жазу; «Абай қарасөздеріндегі талап пен еңбек тақырыбы» эссе жазу; оқырман ретінде шығармадан алған әсерін зерделеп, сыни хабарлама жазу.

10. Оқытылатын көркем шығармалар тізімі:

1) Мұхтар Әуезов «Абайдың өмірбаяны» мақаласы;

2) Мұхтар Әуезов «Зерек те талапты жас»;

3) «Ғылым таппай мақтанба», «Интернатта оқып жүр», «Жасымда ғылым бар деп ескермедім», «Қыс», «Күз», «Жаз», «Жазғытұры» өлеңдері;

4) «Отыз бірінші», «Отыз екінші»қарасөздері;

5) «Есек пен бұлбұл», «Шегіртке мен құмырсқа», «Қарға мен түлкі», «Емен мен шілік» мысал өлеңдері;

6) қосымша оқуға:

Мұхтар Әуезов «Кәрі әже – Зере» («Абай жолы» роман-эпопеясынан);

Тұрағұл Абайұлы «Менің әкемнің ерекше қасиеті»;

Уәсила Мағауияқызының Абай туралы естеліктері;

Бейбіт Сапаралы «Өскенбай» (тарихи ғұмырбаяндық еңбегінен);

Мұхтар Әуезов «Құнанбай» («Абай жолы» роман-эпопеясынан);

Мұхтар Әуезов «Ұлжан» («Абай жолы» роман-эпопеясынан).

11. 6-сыныпқа арналған «Абайтану» пәнінің базалық білім мазмұны:

1) оқу және түсіну*:*

мәтіндерді интонацияның құрамдас бөліктерін сақтай отырып оқу; мәнерлеп (логикалық екпін мен кідіріс жасай) оқу арқылы сөз, сөз тіркестерінің лексикалық, образдық мәнін ашып, мәтіндегі жұмсалу мақсатын түсіну; шығармадан қажетті дәйектерді жинау, негізгі ой түйіндерін анықтау; көркем шығармадағы кейіпкерлер әрекеті, шығарманың өзекті ойына қатысын анықтау арқылы көркем мәтіндегі өзекті ойды анықтау; көркем шығармадағы тұлғаның ерекшелігін (слайд, ментальді карта) сипаттау; лирикалық кейіпкерге ауызша/жазбаша сипаттама жасау;

2) талдау және жинақтау:

лирикалық шығармаларды композициялық құрылымына талдау; қарасөздерді идеялық бөліктерге бөлу; ортақ негізгі ойқазығын, лирикалық образдарды анықтау, ой-толғамдарды (ментальді картада, кластер) жинақтау; шығарма тіліндегі этномәдени бірліктерді айқындау, поэтикалық тілдің ерекшелігін айқындау; шығармадағы көркем ауыстыруларды (троптарды: метафора, кейіптеу, метонимия, аллегория, антитеза, градация) анықтау;

3) бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім):

шығарма образдарын ұлттық сипаттың ашылуы тұрғысынан бағалау, мәтіндегі нысандарды ұлттық, тарихи құндылық тұрғысында бағалау; мәтіннің көркемдік-эстетикалық құндылығына баға беру; шығарманың идеялық мазмұнын пайымдай отырып (ойтолғау, хат, пост, ертегі, өтірік өлең) жазу; шығармада көтерілген мәселенің әлеуметтік рөлі туралы сыни хабарлама жасау.

12. Оқытылатын көркем шығармалар тізімі:

1) «Өлең – сөздің патшасы, сөз сарасы», «Мен жазбаймын өленді ермек үшін», «Біреудің кісісі өлсе, қаралы ол», «Білімдіден шыққан сөз», «Біреуден біреу артылса», «Сенбе жұртқа тұрса да қанша мақтап», «Әсемпаз болма әрнеге», «Адамның кейбір кездері», «Көңіл құсы құйқылжыр шартарапқа», «Құлақтан кіріп бойды алар» өлеңдері;

2) «Жетінші», «Он бесінші», «Он сегізінші», «Он тоғызыншы», «Жиырма бірінші» қарасөздері;

3) қосымша оқуға:

Ахмет Байтұрсынұлының «Қазақтың бас ақыны» мақаласы;

Кәкітай Ысқақұлы «Абай (Ибраһим) Құнанбайұлының өмірі» мақаласы; Ахмет Жұбанов «Абайдың музыкалық мұрасы»

13. 7-сыныпқа арналған «Абайтану» пәнінің базалық білім мазмұны:

1) оқу және түсіну:

көркем мәтінді пайымдап, мәнерлеп (логикалық, психологиялық кідірістермен) оқу; мәтіндегі тілдік бірліктерді дербес және мәнмәтіндегі (контексте) қызметін түсініп, идеялық мазмұндағы маңызын айқындау; көркем мәтіндегі ой-түйіндерді тауып, негізгі ой қазығына топтастыру; әдеби шығармадағы өзекті ойды, көтерілген әлеуметтік-қоғамдық, эстетикалық мәселені анықтау;көркем шығармадағы, образдарды, мінездеулерді ауызша мәтінге жуық суреттеу, сипаттау; қарасөздердегі автордың түйінді ойын (түрлі нысанды: ментальді карта, сызба) қолдана отырыпбаяндау;

2) талдау және жинақтау:

шығармаларды композициялық құрылымына талдай отырып, негізгі тұжырымын айқындау, жоспар құру; көркем шығармадағы лирикалық образдың жасалу тәсілдерін айқындау; автордың түрлі мінез-құлық, адам болмысы туралы тұжырымдарын түрлі нысанда жинақтау; көркем шығарма тілінің, ақпараттық, фразеологиялық қырын мәнмәтінде анықтау; шығармадағы көркемдегіш құралдардың (символ, синекдоха,

қайталау түрлері: эпифора, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикалық сұрақ, арнау) қолданысын талдау;

3) бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім):

шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес автордың өзге шығармаларымен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығын бағалау;көркем образдардың тұлғалық ерекшеліктерін ашудағы автор шеберлігіне баға беру; кейіпкер болмысын сипаттап (өлең, кейіпкер монологі, диалогі, әңгіме,) жазу; әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу.

14. Оқытылатын көркем шығармалар тізімі:

1) «Ұяламын дегенің көңіл үшін», «Жүрек – теңіз, қызықтың бәрі – асыл тас...», «Жастықтың оты жалындап», «Жүректе қайрат болмаса», «Қансонарда бүркітші шығады аңға», «Желсіз түнде жарық ай», «Көзімнің қарасы», «Қараңғы түнде тау қалғып», «Өзгеге, көңілім, тоярсың» өлеңдері;

2) «Екінші», «Бесінші», «Жиырма үшінші», «Жиырма алтыншы», «Жиырма тоғызыншы», «Қырық төртінші» қарасөздері;

3) қосымша оқуға:

Жүсіпбек Аймауытов пен М.Әуезовтің «Абайдың өнері һәм қызметі» мақаласы;Көкбай Жанатайұлы «Абай туралы естелік»;«Біржан сал Абай ауылында» («Абай жолы» роман-эпопеясынан үзінді).

15. 8-сыныпқа арналған «Абайтану» пәнінің базалық білім мазмұны:

1) оқу және түсіну:

көркем мәтінді пайымдап, мәнерлеп (оқырмандық ұстанымын білдіре) оқу; тілдік бірліктердің семантикалық мәнін түсініп, мәтіннің ішкі бірлігіндегі қызметін айқындау, образдық қызметін ашу; әке жоқтауындағы эмоционалды-экспрессивті сөздерді зерделеу, авторлық идеяны өмір шындығымен байланыстыру; шығармадағы Абайдың ой-тұжырымдарын өзге шығармаларымен байланыстыру, тұтастыру; шығармадағы өзекті ойды анықтау, сөз образдарының идеяны берудегі

қызметін ашу; көркем мәтіннен дәйектер келтіре отырып, образдардың тұлғалық ерекшеліктерін жазу/тұжырым айту; қарасөздердегі автордың түйінді ойын (түрлі нысанды: ментальді карта, сызба) дәйектеу;

2) талдау және жинақтау:

шығармаларды композициялық құрылымына талдай отырып, негізгі тұжырымын жинақтау; көркем шығармадағы образ құраушы элементтерді табу, образ сомдаушы бірліктерді жинақтау; көркем шығармадағы автордың суреттеу тілін талдау, өзіндік ерекшеліктерін айқындау; шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық параллелизм, перифраз, аксиморон, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдау, мәтіндегі көркемдік қызметін анықтау;

3) бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім):

шығармадағы тұлғалық қасиеттерді автордың өзге шығармаларымен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығына баға беру; шығарма поэтикасындағы автордың айшықты қолтаңбасына баға беру; шығарманың көркемдік-идеялық құндылығын талдап, шығарма, блог, әңгіме жазу; көркем мәтінді жалпы адамзаттық құндылық тұрғысынан бағалап, әдеби эссе жазу; шығарма бойынша жазылған әдеби сын-пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу.

16. Оқытылатын көркем шығармалар тізімі:

1) «Тұла бойың ұят-ар едің», «Жиырма жеті жасында», «Талаптың мініп тұлпарын», «Кешегі өткен ер Әбіш», «Орынсызды айтпаған», «Жастықтың оты қайдасың?», «Бір дәурен кемді күнге – бозбалалық», «Дүтбайға», «Мен боламын демеңдер», «Қақтаған ақ күмістей кең маңдайлы», «Білектей арқасында өрген бұрым», «Аттың сыны», «Бүркіт сыны» өлеңдері;

2) «Төртінші», «Алтыншы», «Он төртінші», «Отызыншы», «Отыз үшінші», «Отыз тоғызыншы» қарасөздері;

3) қосымша оқуға:

Мұхтар Әуезов «Халқын сүйген Әбіш» еңбегі;

Мұхтар Әуезов «Абай Құнанбаев» монографиясы;

Зәки Ахметов «Абайдың ақындық әлемі» еңбегі.

17. 9-сыныпқа арналған «Абайтану» пәнінің базалық білім мазмұны:

1) оқу және түсіну:

көркем мәтінді талдап оқу; тілдік бірліктердің мәтіндегі қызметін айқындай отырып, жекелеген қолданыстардағы автордың ой-ниетін танытудағы рөлі мен концептілік мәнін ашу; шығарма бөліктерін ұқсас белгілеріне/айырмашылығына қарай топтастыру, белгілі нысандарды зерделеу; мәнмәтіндегі астарлы ойды анықтау, көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені беруде авторлық ниетті (дітті/интенцияны) түсіну; көркем шығарманың идеялық мазмұнына сүйене отырып, оқырмандық ой-пайымын ауызша/жазбаша түйіндеу; қарасөздердегі ой-толғамдарды оқырмандық ұстаным тұрғысында дәйектеп айту/жазу;

2) талдау және жинақтау:

шығармаларды композициялық құрылымына талдай отырып, композициялық амалдарды айқындау; шығармадағы образдар жүйесін салыстыра талдау, типтік характерлерді ашу, әртүрлі мінез-құлықты саралап тану, «адал жар», «адал дос», «мағыналы жастық» тұжырымдарын айқындау, автордың ойын айқындау; көркем шығармадағы автордың стилін айқындау; шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдау, көркемдік қызметін пайымдау;

3) бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім):

туындыдағы даралық образдар мен типтік характерлердің ұлттық және тарихи құндылығын әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра бағалау; көркем шығармалардың рухани-эстетикалық құндылығына баға беру; шығарманың идеясын қоғамдық-әлеуметтік тұрғыда талдап, әдеби эссе, сценарий, өлең, блог, әңгіме, кейіпкер монологі, жоба жазу; әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, рецензия жазу.

18. Оқытылатын көркем шығармалар тізімі:

1) «Сегіз аяқ», «Заманақыр жастары», «Жасөспірім замандас қапа қылды», «Көзінен басқа ойы жоқ», «Жігіттер,

ойын арзан, күлкі қымбат», «Адасқанның алды-жөн, арты соқпақ», «Көңілім қайтты достан да, дұшпаннан да», «Өкінішті көп өмір кеткен өтіп», «Сабырсыз, арсыз, еріншек», «Қартайдық, қайғы ойладық, ұйқы сергек», «Қыран бүркіт не алмайды салса баптап», «Ғашықтық құмарлықпен ол – екі жол», «Ғашықтың тілі – тілсіз тіл», «Жарқ етпес қара көңілім не қылса да», «Қызарып, сұрланып» өлеңдері;

2) «Тоғызыншы», «Жиырмасыншы», «Отыз алтыншы»,«Отыз жетінші»,«Қырқыншы» қарасөздері;

3) «Ескендір» поэмасы;

4) қосымша оқуға:

Мекемтас Мырзахметұлының «Абайдың адамгершілік мұраттары» еңбегі;

Тұрсын Жұртбайдың «Күйесің жүрек... Сүйесің» еңбегі.

3-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

19. Бағдарламада оқу мақсаттары кодпен берілген. Кодтың бірінші саны сыныпты, екінші және үшінші саны негізгі бөлімдердіңретін, төртінші саны оқу мақсатының ретін көрсетеді. 7.2.1.1 кодында: «7» – сынып, «2.1» – негізгі дағдылар, «1» – оқу мақсатының реті.

20. Оқыту мақсаттарының жүйесі бөлім бойынша әр сыныпқа берілген:

1) оқу және түсіну:

Білім алушылар:					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Мәтінді түсініп, мәнерлеп негізгі ой түйіндерін пайымдап оқу	5.1.1.1 мәтінді түсініп оқи отырып, негізгі ой түйіндерін анықтау	6.1.1.1 мәтіндерді интонацияның құрамдас бөліктерін сақтай отырып оқу	7.1.1.1 көркем мәтінді пайымдап, мәнерлеп (логикалық, психологиялық кідірістермен) оқу	8.1.1.1 көркем мәтінді пайымдап, мәнерлеп (оқырмандық ұстанымын білдіре) оқу	9.1.1.1 көркем мәтінді талдап оқу

2. Мәтіннің тілдік қабатын (лексикалық, образдық мәнін) игеру	5.1.2.1 шығарма нып айым дап (алған әсерін анықтай) оқу арқылысөз, сөз тіркестерінің лексикалық және ауыспалы мағынасын ашып, мәтіндегі қолданысын түсіну	6.1.2.1 мәнерлеп (логикалық екпін мен кідіріс жасай) оқу арқылы сөз, сөз тіркестерінің лексикалы, образдық мәнін ашып, мәтіндегі жұмсалу мақсатын түсіну	7.1.2.1 мәтіндегі тілдік бірліктерді дербес және мәнмәтіндегі (контексте) қызметін түсініп, идеялық мазмұндағы маңызын айқындау	8.1.2.1 тілдік бірліктердің семантикалық мәнін түсініп, мәтіннің ішкі бірлігіндегі қызметін айқындау, образдық қызметін ашу; 8.1.2.2әке жоқтауындағы эмоционалды-экспрессивті сөздерді зерделеу, авторлық идеяны өмір шындығымен байланыстыру	9.1.2.1 тілдік бірліктердің мәтіндегі қызметін айқындай отырып, жекелеген қолданыстардағы автордың ой-ниетін танытудағы рөлі мен концептілік мәнін ашу
3. шығарма үзінділерімен жұмыс	5.1.3.1 шығарманы құрылысымен құрылымына қарай жіктеп, бөліктеріне тақырып қойып, мәтінге	6.1.3.1 шығармадан қажетті дәйектерді жинау, негізгі ой түйіндерін анықтау	7.1.3.1 көркем мәтіндегі ой-түйіндерітауып, негізгі ой қазығына топтастыру	8.1.3.1 шығармадағы Абайдың ой-тұжырымдарын өзге шығармаларымен байланыстыру, тұтастыру	9.1.3.1 шығарма бөліктерін ұқсас белгілерине/айырмашылығына қарай топтастыру, белгілі нысандарды зерделеу

	жоспар құру				
4. Шығармадағы өзекті мәселе, идеялық мазмұн	5.1.4.1 көркем шығармадағы көтерілген мәселені (ғибратын) анықтау	6.1.4.1 көркем шығармадағы кейіпкерлер әрекеті, шығарманың өзекті ойына қатысын анықтау арқылыкөркем мәтіндегі өзекті ойды анықтау	7.1.4.1 әдеби шығармадаөзекті ойды, көтерілген әлеуметтік-қоғамдық, эстетикалық мәселені анықтау	8.1.4.1 шығармадағы өзекті ойды анықтау, сөз образдарының идеяны берудегі қызметін ашу	9.1.4.1 мәнмәтіндегі астарлы ойды анықтау, көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені беруде авторлық ниетті (дітті/интенцияны) түсіну
5. Интерпретация(ауызша, жазбаша)	5.1.5.1 көркем, шығармадағы оқиға желісін мәтінге жуық баяндап айту; 5.1.5.2 мысал өлеңдерді (диалогте, сахналық көріністе, сурет, мозайка, комикс) интерпретациялау;	6.1.5.1 көркем шығармадғы тұлғаның ерекшелігін (слайд, ментальді карта) сипаттау; 6.1.5.2лирикалық кейіпкерге ауызша/жазбаша сипаттама жасау	7.1.5.1 көркем шығармадағы, образдарды,мінездеулерді ауызша мәтінге жуық суреттеу, сипаттау; 7.1.5.2қара сөздердегі автордың түйінді ойын (түрлі нысанды:ментальді карта, сызба қолдана отырып) баяндау	8.1.5.1 көркем мәтіннен дәйектер келтіре отырып, образдардың тұлғалық ерекшеліктерін жазу/тұжырып айту; 8.1.5.2 қара сөздердегі автордың түйінді ойын (түрлі нысанды: ментальді карта, сызба қолдана	9.1.5.1 көркем шығарманың идеялық мазмұнына сүйене отырып, оқырмандық ой-пайымын ауызша/жазбаша түйіндеу; 9.1.5.2қара сөздердегі ой-толғамдарды оқырмандық ұстаным тұрғысын

	5.1.5.3 көркем мәтіндегі ой-түйіндерді салыстырмалы үлгіде (мақал, мысал, дәйек) әңгімелеу			отырып) дәйектеу	да дәйектеп айту/жазу

2) талдау және жинақтау:

Білім алушылар:					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Әдеби шығарманың композициялық құрылымы	5.2.1.1 сюжетті шығармадағы фабула композициясын тауып, жоспар құру; 5.2.1.2 лирикалық шығарманы құрылысына талдау; 5.2.1.3 қарасөздерді мағыналық жігіне қарай бөлу	6.2.1.1 лирикалық шығармаларды композициялық құрылымына талдау; 6.2.1.2 қарасөздерді идеялық бөліктерге бөлу	7.2.1.1 шығармаларды композициялық құрылымына талдай отырып, негізгі тұжырымын айқындау, жоспар құру	8.2.1.1 шығармаларды композициялық құрылымына талдай отырып, негізгі тұжырымын жинақтау	9.2.1.1 шығармаларды композициялық құрылымына талдай отырып, композициялық амалдарды айқындау
2. Көркем шығарманың идеялық мазмұны,	5.2.2.1 шығармадағы кейіпкерле	6.2.2.1 шығармаларға ортақ	7.2.2.1 көркем шығармадағы лирикалық	8.2.2.1 көркем шығармадағы образ	9.2.2.1 шығармадағы образдар

образдар жүйесі, типтік характер	рдің іс-әрекеті арқылы образын ашу; 5.2.2.2 жас Абайды ерекшелейтін қасиеттерді шығармадағы іс-әрекеті арқылы дәйектеу; 5.2.2.3 Абайдың білімді игерудің шарттары мен талаптары туралы ой-тұжырымдарын (ментальді картада, кластер) жинақтау	ойқазығын, образдарды анықтау, ой-толғамдарды (ментальді картада, кластер) жинақтау	образдың жасалу тәсілдерін айқындау; 7.2.2.2 автордың түрлі мінез-құлық, адам болмысы туралы тұжырымдарын түрлі нысанда жинақтау	құраушы элементтерді табу, образ сомдаушы бірліктерді жинақтау	жүйесін салыстыра талдау, типтік характерлерді ашу, әртүрлі мінез-құлықты саралап тану, «адал жар», «адал дос», «мағыналы жастық» тұжырымдарын айқындау, автордың ойын айқындау
3. Көркем шығарманың тілі, стилі	5.2.3.1 көркем шығармадағы поэтикалық тілдің ерекшелігін айқындау	6.2.3.1 шығарма тіліндегі этномәдени бірліктерді талдау, поэтикалық тілдің ерекшелігін айқындау	7.2.3.1 көркем шығарма тілінің, ақпараттық, фразеологиялық қырын мәнмәтінде анықтау	8.2.3.1 көркем шығармадағы автордың суреттеу тілін талдау, өзіндік ерекшеліктерін айқындау	9.2.3.1 көркем шығармадағы автордың стилін айқындау
4. Көркемдік тәсілдер	5.2.4.1 шығармада	6.2.4.1 шығарма	7.2.4.1 шығармадағ	8.2.4.1 шығармада	9.2.4.1 шығарма

	ғы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, қайталау) қызметін анықтау	дағы көркем ауыстырулар ды(тр оптар ды: метафора, кейіптеу, метонимия, аллегория, антитеза, градация) анықтау	ы көркемдегіш құралдардың (троптың түрлері мен символ, синекдоха, қайталау түрлері: эпифора, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикалық сұрақ, арнау) қолданысын талдау	ғы көркемдегіш құралдардың (троп пен фигура, психологиялық параллелизм, перифраз, аксиморон, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдау, мәтіндегі көркемдік қызметін анықтау	да ғы әдеби тілді құбылтумен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдау, көркемдік қызметін пайымдау

3) бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім):

1. Шығарма дағы тарихи шындық	5.3.1.1 шығарма үзінділері арқылы шығарманың ұлттық, тарихи құндылығын бағалау	6.3.1.1 шығарма образдарын ұлттық сипаттың ашылуы тұрғысынан бағалау; 6.3.1.2 мәтіндегі нысандарды ұлттық, тарихи құндылы	7.3.1.1 шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес автордың өзге шығармалармен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығын бағалау	8.3.1.1 шығармадағы тұлғалық қасиеттерді автордың өзге шығармаларымен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығына баға беру	9.3.1.1 туындыдағы даралық образдар мен типтік характерлердің ұлттық және тарихи құндылығын әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра бағалау

		қ тұрғысын да бағалау			
2. Рухани және көркем-эстетикалық құндылығы	5.3.2.1 көркем мәтіндегі сөз образының эстетикалық құндылығын бағалау	6.3.2.1 мәтіннің көркемдік-эстетикалық құндылығына баға беру	7.3.2.1 көркем образдардың тұлғалық ерекшеліктерін ашудағы автор шеберлігіне баға беру	8.3.2.1 шығарма поэтикасындағы автордың айшықты қолтаңбасына баға беру	9.3.2.1 көркем шығармалардың рухани-эстетикалық құндылығына баға беру
3. Әдеби шығармашылық	5.3.3.1 шығарманы автор ізімен баяндап жазу; 5.3.3.2 көркем шығармадағы көріністі әңгімелеп жазу; 5.3.3.3 шығармадан алған әсерін зерделеп, ойтолғау,авторға, замандастарына хат жазу, «Абай қарасөздеріндегі талап пен еңбек тақырыбы» эссе жазу	6.3.3.1 шығарманың идеялық мазмұнын пайымдай отырып (ой толғау, хат, пост, ертегі, өтірік өлең) жазу	7.3.3.1 кейіпкер болмысын сипаттап (өлең, кейіпкер монологі, диалогі, әңгіме) жазу	8.3.3.1 шығарманың көркемдік-идеялық құндылығын талдап, шығарма, блог, әңгіме жазу; 8.3.3.2 көркем мәтінді жалпы адамзаттық құндылық тұрғысынан бағалап, әдеби эссе жазу	9.3.3.1 шығарманың идеясын қоғамдық-әлеуметтік тұрғыда талдап, әдеби эссе, сценарий, өлең, блог, әңгіме, кейіпкер монологі, жоба жазу

4. Әдеби сын	5.3.4.1 оқырман ретінде шығармадан алған әсерін зерделеп, сыни хабарлама жазу	6.3.4.1 шығармада көтерілген мәселенің әлеуметтік рөлі туралы сыни хабарлама жасау	7.3.4.1 әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу	8.3.4.1 шығарма бойынша жазылған әдеби сын-пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу	9.3.4.1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, рецензия жазу

21. Осы оқу бағдарламасы негізгі орта білім беру деңгейінің қазақ тілі мен әдебиетін тереңдете оқытатын гуманитарлық бағыттағы мамандандырылған желілік «Абай мектептерінің» 5-9-сыныптарына арналған «Абайтану» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.

22. Тоқсандағы бөлімдер мен бөлімшелер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Негізгі орта білім беру деңгейінің
мамандандырылған қазақ тілі мен
әдебиетін тереңдете оқытатын
желілік «Абай мектептерінің»
5-9-сыныптарына арналған
«Абайтану» оқу пәнінен
жаңартылған мазмұндағы үлгілік
оқу бағдарламасына қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің мамандандырылған қазақ тілі мен әдебиетін тереңдете оқытатын желілік «Абай мектептерінің» 5-9-сыныптарына арналған «Абайтану» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 5-сынып:

Оқу жоспарының концепциялық негіздері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Білім мазмұнының мақсаты	Білім алушыларға тиісті құзыреттіліктер мен оқу міндеттері
1-тоқсан			
Абайдың өскен ортасы, тұлғалық ерекшеліктері	«Абайтану» пәнінің ерекшелігі, пән ретіндегі сипаттамасы, Абайдың балалық шағы мен өскен ортасын жайында жазылған мақала мен көркем шығармалар арқылы игеру; Ғылымның пайдасы мен оны игерудің шарттары туралы Абай пайымын тану. Кіріспе. «Абайтану» пәні туралы түсінік,М. Әуезов	Оқу және түсіну	5.1.2.1 шығарманы пайымдап (алған әсерін анықтай) оқу арқылы сөз, сөз тіркестерінің лексикалық және ауыспалы мағынасын ашып, мәтіндегі қолданысын түсіну; 5.1.3.1 шығарманы құрылысы мен құрылымына қарай жіктеп, бөліктеріне тақырып қойып, мәтінге жоспар құру; 5.1.4.1 көркем шығармадағы

	«Абайдың өмірбаяны», М. Әуезов «Зерек те талапты жас», «Ғылым таппай мақтанба», «Интернатта оқып жүр...» өлеңдері. Қосымша оқуға: М.Әуезов «Кәрі әже – Зере» («Абай жолы» роман-эпопеясынан), Тұрағұл Абайұлы «Менің әкемнің ерекше қасиеті», Уәсила Мағауияқызының Абай туралы естеліктері.		көтерілген мәселені (ғибратын) анықтау; 5.1.5.1 көркем, шығармадағы оқиға желісін мәтінге жуық баяндап айту
		Талдау және жинақтау	5.2.1.1 сюжетті шығармадағы фабула композициясын тауып, жоспар құру; 5.2.1.2 лирикалық шығ арманы құрылысына талдау; 5.2.2.1 шығармадағы кейіпкерлердің іс-әрекеті арқылы образын ашу; 5.2.2.2 жас Абайды ер екшелейтін қасиеттерд і шығармадағы іс-әрекеті арқылы дәйектеу; 5.2.2.3 Абайдың білімді игерудің шарттары мен талаптары туралы ой-тұжырымдарын (ментальді картада, кластер) нысандарда жинақтау
		Бағалау (салыстыру) және шығарма шылық (өнім)	5.3.1.1 шығарма үзінділері арқылы шығарманың ұлттық, тарихи құндылығын бағалау; 5.3.2.1 көркем мәтіндегі сөз образының эстетикалық құндылығын бағалау; 5.3.3.1 шығарманы автор ізімен баяндап жазу;

			5.3.3.2 көркем шығармада ғы көрініст әңгімелеп жазу; 5.3.3.3 шығармадан алған әсерін зерделеп, ойтолғау, авторға, замандастарына хат жазу, «Абай қарасөздеріндегі талап пен еңбек тақырыбы» эссе жазу
2-тоқсан			
«Білімдіден шыққан сөз»	Абайдың тұлғалық болмысы мен өскен ортасын ғылыми мақалалар мен көркем шығармалар арқылы игеру; білім алу шарттарын шығармалары арқылы игеру. «Жасымда ғылым бар деп ескермедім» өлеңі, «Отыз бірінші», «Отыз екінші» қарасөздері. Қосымша оқуға: Бейбіт Сапаралы «Өскенбай», Мұхтар Әуезов «Құнанбай» («Абай жолы» роман-эпопеясынан), Мұхтар Әуезов «Ұлжан» («Абай жолы» роман-эпопеясынан)	Оқу және түсіну	5.1.1.1 мәтінді түсініп оқи отырып, негізгі ой түйіндерін анықтау; 5.1.2.1 шығарманы пайымдап (алған әсерін анықтай) оқу арқылысөз, сөз тіркестері нің лексикалық және ауыспалы мағынасын ашып, мәтіндегі қолданысын түсіну; 5.1.3.1 шығарманы құр ылысы мен құрылымына қарай жіктеп, бөліктеріне тақырып қойып, мәтінге жоспар құру; 5.1.4.1 көркем шығармадағы көтерілген мәселені (ғибратты) анықтау; 5.1.5.2мысал өлеңдерді (диалогте, сахналық көріністе, сурет, мозайка, комикс) интерпретациялау

		Талдау және жинақтау	5.2.1.2 лирикалық шығ арманы құрылысына талдау; 5.2.2.1 шығармадағы к ейіпкерлердің іс-әрекеті арқылы образын ашу; 5.2.2.3 Абайдың білімді игерудің шарттары мен талаптары туралы ой-тұжырымдарын (ментальді картада, кластер) нысандарда жинақтау
		Бағалау (салыстыру) және шығарма шылық (өнім)	5.3.2.1 көркем мәтіндегі сөз образының эстетикалық құндылығын бағалау; 5.3.3.2 көркем шығармадағы көрініс ті әңгімелеп жазу; 5.3.3.3 шығармадан алған әсерін зерделеп, ойтолғау, авторға, замандастарына хат жазу, «Абай қарасөздеріндегі талап пен еңбек тақырыбы» эссе жазу
3-тоқсан			
«Мініңді ұрлап жасырып...»	Адамның түрлі мінез-құлық, іс-әрекеттерін, болмысын мысал өлеңдері мен сатирасы арқылы сын тұрғысында пайымдау. «Есек пен бұлбұл»,	Оқу және түсіну	5.1.1.1 мәтінді түсініп оқи отырып, негізгі ой түйіндерін анықтау; 5.1.2.1 шығарманы пайымдап (алған әсерін анықтай) оқу арқылысөз, сөз тіркестерінің лексикалық және

	«Шегіртке мен құмырсқа», «Қарға мен түлкі», «Емен мен шілік» мысал өлеңдері		ауыспалы мағынасын ашып, мәтіндегі қолданысын түсіну; 5.1.3.1 шығарманы құрылысы мен құрылымына қарай жіктеп, бөліктеріне тақырып қойып, мәтінге жоспар құру; 5.1.4.1 мәтіндегі, көркем шығармадағы көтерілген мәселені (ғибратты) анықтау; 5.1.5.1 көркем шығармадағы оқиға желісін мәтінге жуық баяндап айту; 5.1.5.2 мысал өлеңдерді (диалогте, сахналық көрініс те, сурет, мозайка, комикс) интерпретациялау; 5.1.5.3 көркем мәтіндегі ой-түйіндерді салыстырмалы үлгіде (мақал, дәйек) әңгімелеу
		Талдау және жинақтау	5.2.1.1 сюжетті шығармадағы фабула композициясын тауып, жоспар құру; 5.2.2.1 шығармадағы кейіпкерлердің іс-әрекеті арқылы образын ашу; 5.2.4.1шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, қайталау) қызметін анықтау

		Бағалау (салыстыру) және шығарма шылық (өнім)	5.3.3.1 шығарманы автор ізімен баяндап жазу; 5.3.3.2 көркем шығармадағы көрініст әңгімелеп жазу; 5.3.3.3 шығармадан алған әсерін зерделеп, ойтолғау, авторға, замандастарына хат жазу; 5.3.4.1 оқырман ретінде шығармадан алған әсерін зерделеп, сыни хабарлама жазу
4-тоқсан			
«Түрлендірген дүниені тәңірім шебер»	А.Құнанбайұлының сомдаған көркем образдарын эстетикалық-танымдық тұрғыда бейнелі әрі зерделі игеру. «Қыс», «Күз», «Жаз», «Жазғытұры» өлеңдері	Оқу және түсіну	5.1.1.1 мәтінді түсініп оқи отырып, негізгі ой түйіндерін анықтау; 5.1.2.1 шығарманы пайымдап (алған әсерін анықтай) оқу арқылысөз, сөз тіркестерінің лексикалық және ауыспалы мағынасын ашып, мәтіндегі қолданысын түсіну; 5.1.3.1 шығарманы құрылысы мен құрылымына қарай жіктеп, бөліктеріне тақырып қойып,мәтінге жоспар құру; 5.1.4.1 мәтіндегі, көркем шығармадағы көтерілген мәселені (ғибратты) анықтау; 5.1.5.3 көркем мәтіндегі ой-түйіндерді

			салыстырмалы үлгіде (мақал, мысал, дәйек) әңгімелеу
		Талдау және жинақтау	5.2.1.2 лирикалық шығ арманы құрылысына талдау; 5.2.3.1 көркем шығармадағы поэтикалық тілдің ере кшелігін айқындау; 5.2.4.1 шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құ ралдарының (теңеу, эпитет, қайталау) қызметін анықтау; 6.2.3.1 шығарма тіліне, көркемдік тәсіліне, этномәдени бірліктеріне талдау
		Бағалау (салыстыру) және шығарма шылық (өнім)	5.3.1.1 шығарма үзінділері арқылы шығарманың ұлттық, тарихи құндылығын бағалау; 5.3.2.1 көркем мәтіндегі сөз образының эстетикалық құндылығын бағалау; 5.3.3.3 шығармадан алған әсерін зерделеп, ойтолғау, авторға, замандастарына хат жазу

2) 6-сынып:

Оқу жоспарының концепция лық	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Білім мазмұнының мақсаты	Білім алушыларға тиісті құзыреттіліктер мен оқу міндеттері

негіздері			
1-тоқсан			
«Сөз түзелді, тыңдаушы, сен де түзел»	Сөз мәдениеті, сөйлеу мәдениеті, талапты тыңдарман, адамдық болмыс жөнінде Абай көзқарастарын таныту, тағылымдық мәнін зерделеу. «Өлең − сөздің патшасы, сөз сарасы», «Мен жазбаймын өленді ермек үшін», «Біреудің кісісі өлсе, қаралы ол», «Білімдіден шыққан сөз» өлеңдері. Қосымша оқуға: Ахмет Байтұрсынұлының «Қазақтың бас ақыны» мақаласы	Оқу және түсіну	6.1.1.1 мәтіндерді интонацияның құрамдас бөліктерін сақтай отырып оқу; 6.1.2.1 мәнерлеп (логикалық екпін мен кідіріс жасай) оқу арқылы сөз, сөз тіркестерінің лексикалы, образдық мәнін ашып, мәтіндегі жұмсалу мақсатын түсіну; 6.1.3.1 шығармадан қажетті дәйектерді жинау, негізгі ой түйіндерін анықтау; 6.1.4.1 көркем шығармадағы кейіпкерлер әрекеті, шығарманың өзекті ойына қатысын анықтау арқылыкөркем мәтіндегі өзекті ойды анықтау; 6.1.5.2 лирикалық кейіпкерге ауызша/жазбаша сипаттама жасау
		Талдау және жинақтау	6.2.1.1 лирикалық шығармаларды композициялық құрылымына талдау; 6.2.2.1 ортақ негізгі ой қазығын, лирикалық образдарды анықтау, ой-толғамдарды нысандарда (ментальді картада, кластер) жинақтау; 6.2.3.1 өлең құрылысына талдай

			отырып, шығарма тіліне, көркемдік тәсіліне, этномәдени бірліктеріне талдау, поэтикалық тілдің ерекшелігін айқындау; 6.2.4.1шығармадағы көркем ауыстыруларды (троптарды: метафора, кейіптеу, метонимия, аллегория, антитеза, градация) анықтау
		Бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім)	6.3.1.2 мәтіндегі нысандарды ұлттық, тарихи құндылық тұрғысында бағалау; 6.3.2.1 мәтіннің көркемдік-эстетикалық құндылығына баға беру; 6.3.3.1 шығарманың идеялық мазмұнын пайымдай отырып (ой толғау, хат, пост, ертегі, өтірік өлең) жазу; 6.3.4.1 шығармада көтерілген мәселенің әлеуметтік рөлі туралы сыни хабарлама жасау
2-тоқсан			
«Бір ғылымнан басқаның кеселі көп асқанға»	А.Құнанбайұлының адамға тән жақсы, жаман әрекеттерді салыстыра отырып, адамшылықтың жолын нұсқайтын ой-пайымдарын саралап тану, өзіндік көзқарас қалыптастыру. «Біреуден біреу артылса» өлеңі, «Он сегізінші», «Жиырма	Оқу және түсіну	6.1.2.1 мәнерлеп (логикалық екпін мен кідіріс жасай) оқу арқылы сөз, сөз тіркестерінің лексикалық, образдық мәнін ашып, мәтіндегі жұмсалу мақсатын түсіну; 6.1.3.1 шығармадан қажетті дәйектерді жинау, негізгі ой түйіндерін анықтау;

	бірінші», «Жетінші» қарасөздері. Қосымша оқуға:Кәкітай Ысқақұлы «Абай (Ибраһим) Құнанбайұлының өмірі»		6.1.4.1 көркем шығармадағы кейіпкерлер әрекеті, шығарманың өзекті ойына қатысын анықтау арқылы көркем мәтіндегі өзекті ойды анықтау; 6.1.5.1 көркем шығармадағытұлғаның ерекшелігін (слайд, ментальді карта) сипаттау; 6.1.5.2 лирикалық кейіпкерге ауызша/жазбаша сипаттама жасау
		Талдаужәне жинақтау	6.2.1.2 қарасөздерді идеялық бөліктерге бөлу; 6.2.2.1 ортақ негізгі ой қазығын анықтау, ой-толғамдарды (ментальді картада, кластер нысандар да) жинақтау; 6.2.4.1шығармадағы көркем ауыстыруларды(троптарды: метафора, кейіптеу, метонимия, аллегория, антитеза, градация) анықтау
		Бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім)	6.3.1.2 мәтіндегі нысандарды ұлттық, тарихи құндылық тұрғысында бағалау; 6.3.2.1 мәтіннің көркемдік-эстетикалық құндылығына баға беру; 6.3.4.1 шығармада көтерілген мәселенің әлеуметтік рөлі туралы сыни хабарлама жасау

3-тоқсан			
Абай – ақылдың бойтұмары	Абайдың тұлғалық кемелдік туралы ойларын өмірлік ұстаным тұрғысында таразылау, оқушылардың көзқарасы мен өмірлік бағыттарына негіз етіне ықпал ету. «Сенбе жұртқа тұрса да қанша мақтап», «Әсемпаз болма әрнеге» өлеңдері,«Он бесінші», «Он тоғызыншы» қарасөздері.	Оқу және түсіну	6.1.1.1 мәтіндерді интонацияның құрамдас бөліктерін сақтай отырып оқу; 6.1.2.1мәнерлеп (логикалық екпін мен кідіріс жасай) оқу арқылы сөз, сөз тіркестерінің лексикалық, образдық мәнін ашып, мәтіндегі жұмсалу мақсатын түсіну; 6.1.3.1 шығармадан қажетті дәйектерді жинау, негізгі ой түйіндерін анықтау; 6.1.4.1 көркем шығармадағы кейіпкерлер әрекеті, шығарманың өзекті ойына қатысын анықтау арқылыкөркем мәтіндегі өзекті ойды анықтау
		Талдау және жинақтау	6.2.1.1 лирикалық шығармаларды композициялық құрылымына талдау; 6.2.1.2қарасөздерді идеялық бөліктерге бөлу; 6.2.2.1 ортақ негізгі ой қазығын анықтау, ой-толғамдарды (ментальді картада, кластер нысандарда) жинақтау; 6.2.4.1- шығармадағы көркемдік құралдарды анықтау

		Бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім)	6.3.1.1 шығарма образдарын ұлттық сипаттың ашылуы тұрғысынан бағалау; 6.3.2.1 мәтіннің көркемдік-эстетикалық құндылығына баға беру; 6.3.4.1 шығармада көтерілген мәселенің әлеуметтік рөлі туралы сыни хабарлама жасау
4-тоқсан			
«Сылдырап өңкей келісім»	Абайдың сөз өнеріне эстетикалық талғамы мен талабын зерделеу, эстетикалық, танымдық мақсатта игеру. «Адамның кейбір кездері», «Көңіл құсы құйқылжыр шартарапқа», «Құлақтан кіріп, бойды алар» өлеңдері Қосымша оқуға: Ахмет Жұбанов «Абайдың музыкалық мұрасы»	Оқу және түсіну	6.1.1.1 мәтіндерді интонацияның құрамдас бөліктерін сақтай отырып оқу; 6.1.2.1 мәнерлеп (логикалық екпін мен кідіріс жасай) оқу арқылы сөз, сөз тіркестерінің лексикалық, образдық мәнін ашып, мәтіндегі жұмсалу мақсатын түсіну; 6.1.3.1 шығармадан қажетті дәйектерді жинау, негізгі ой түйіндерін анықтау
		Талдау және жинақтау	6.2.1.1 лирикалық шығармаларды композициялық құрылымына талдау; 6.2.3.1 өлең құрылысына талдай отырып, шығарма тіліне, көркемдік тәсіліне, этномәдени бірліктеріне талдау, поэтикалық тілдің ерекшелігін айқындау; 6.2.4.1шығармадағы көркем

			ауыстыруларды(троптарды: метафора, кейіптеу, метонимия, аллегория, антитеза, градация) анықтау
		Бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім)	6.3.2.1 мәтіннің көркемдік-эстетикалық құндылығына баға беру; 6.3.3.1 шығарманың идеялық мазмұнын пайымдай отырып (ой толғау, хат, пост,ертегі, өтірік өлең) жазу

3) 7-сынып:

Оқу жоспарының концепциялық негіздері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Білім мазмұнының мақсаты	Білім алушыларға тиісті құзыреттіліктер мен оқу міндеттері
1-тоқсан			
«Пайда ойлама, ар ойла...»		Оқу және түсіну	7.1.1.1 көркем мәтінді пайымдап, мәнерлеп (логикалық, психологиялық кідірістер мен) оқу; 7.1.2.1 мәтіндегі тілдік бірліктерді дербес және мәнмәтіндегі (контексте) қызметін түсініп, идеялық мазмұндағы маңызын айқындау; 7.1.3.1 көркем мәтіндегі ой-түйіндерді тауып, негізгі ой қазығына топтастыру; 7.1.5.2 қара сөздердегі автордың түйінді ойын (түрлі нысанды: ментальді карта, сызба

	Абайдың ізгілік имандылық, мораль қағидаттары туралы ой-толғамдарын саралап тану, адамшылық негіздерді тұтынуға ықпал ету. «Ұяламын дегенің көңіл үшін», «Жүрек – теңіз, қызықтың бәрі – асыл тас...» өлеңдері, «Жиырма тоғызыншы», «Бесінші» қарасөздері Қосымша оқуға: Жүсіпбек Аймауытов пен Мұхтар Әуезовтің «Абайдың өнері һәм қызметі» мақаласы		қолдана отырып) баяндау
		Талдау және жинақтау	7.2.1.1 шығармаларды композициялық құрылымына талдай отырып, негізгі тұжырымын айқындау, жоспар құру; 7.2.3.1 көркем шығарма тілінің, ақпараттық, фразеологиялық қырын мәнмәтінде анықтау; 7.2.4.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың қолданысын талдау
		Бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім)	7.3.1.1 шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес автордың өзге шығармалармен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығын бағалау; 7.3.3.1 кейіпкер болмысын сипаттап (өлең, кейіпкер монологі, диалогі, әңгіме) жазу
2-тоқсан			
«Жүректе қайрат болмаса...»	Абайдың ақыл, қайрат, жігер туралы өлеңінің мәнін түсініп, адамға рухани нәр беретін негіздерді түйсінуге талаптану. «Жастықтың оты жалындап», «Жүректе қайрат болмаса» өлеңдері,«Жиырма үшінші», «Қырық	Оқу және түсіну	7.1.1.1 көркем мәтінді пайымдап, мәнерлеп (логикалық, психологиялық кідірістермен) оқу; 7.1.2.1 мәтіндегі тілдік бірліктерді дербес және мәнмәтіндегі (контексте) қызметін түсініп, идеялық мазмұндағы маңызын айқындау; 7.1.3.1 көркем мәтіндегі ой-түйіндерді тауып,

	төртінші» қарасөздері.		негізгі ой қазығына топтастыру; 7.1.5.2 қарасөздердегі автордың түйінді ойын (түрлі нысанды: ментальді карта, сызба қолдана отырып) баяндау
		Талдау және жинақтау	7.2.1.1 шығармаларды к омпозициялық құрылымына талдай отырып, негізгі тұжырымын айқындау, жоспар құру; 7.2.2.1көркем шығармадағы лирикалық образдың жасалу тәсілдерін айқындау; 7.2.4.1 шығармадағы кө ркемдегіш құралдардың қолданысын талдау
		Бағалау (салыстыру) және шығармашыл ық (өнім)	7.3.1.1 шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес автордың өзге шығармалармен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығын бағалау; 7.3.4.1 әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу
3-тоқсан			
«Жақсы ат пен тату жолдас – бір ғанибет»	Қазақтың ұлттық мәдениеті мен саятшылық өнерінен түсініктерін кеңейтіп, көркемдық танымдарын дамыту, қазақ қауымындағы кейбір мінез-	Оқу және түсіну	7.1.1.1 көркем мәтінді пайымдап, мәнерлеп (логикалық, психологиялық кідірістермен) оқу; 7.1.2.1 мәтіндегі тілдік бірліктерді дербес және мәнмәтіндегі

	құлықты саралап тану. «Қансонарда бүркітші шығады аңға», «Екінші», «Жиырма алтыншы» қарасөздері. Қосымша оқуға: Көкбай Жанатайұлы «Абай туралы естелік»		(контексте) қызметін түсініп, идеялық мазмұндағы маңызын айқындау; 7.1.3.1 көркем мәтіндегі ой-түйіндерді тауып, негізгі ой қазығына топтастыру; 7.1.4.1әдеби шығармада өзекті ойды көтерілген әлеуметтік-қоғамдық, эстетикалық мәселені анықтау; 7.1.5.2 қарасөздердегі автордың түйінді ойын (түрлі нысанды: ментальді карта, сызба қолдана отырып) баяндау
		Талдау және жинақтау	7.2.1.1 шығармаларды композициялық құрылымына талдай отырып, негізгі тұжырымын айқындау, жоспар құру; 7.2.3.1 көркем шығарма тілінің, ақпараттық, фразеологиялық қырын мәнмәтінде анықтау; 7.2.4.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың қолданысын талдау
		Бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім)	7.3.1.1 шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес автордың өзге шығармаларымен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығын бағалау; 7.3.2.1 көркем образдардың тұлғалық ерекшеліктерін ашудағы

			автор шеберлігіне баға беру; 7.3.4.1 әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу
4-тоқсан			
«Ұйықтап жатқан жүректі ән оятар»	Абайдың музыкалық мұрасын рухани-эстетикалық, танымдық мақсатта игеру. «Желсіз түнде жарық ай», «Көзімнің қарасы», «Қараңғы түнде тау қалғып», «Өзгеге, көңілім, тоярсың» Қосымша оқуға: «Біржан сал Абай ауылында» («Абай жолы» роман-эпопеясынан үзінді)	Оқу және түсіну	7.1.1.1 көркем мәтінді п айымдап, мәнерлеп (логикалық, психологиялық кідірістермен) оқу; 7.1.2.1 мәтіндегі тілдік бірліктерді дербес және мәнмәтіндегі (контексте) қызметін түсініп, идеялық мазмұндағы маңызын айқындау
		Талдау және жинақтау	7.2.1.1 шығармаларды к омпозициялық құрылымына талдай отырып, негізгі тұжырымын айқындау, жоспар құру; 7.2.4.1 шығармадағы кө ркемдегіш құралдардың қолданысын талдау
		Бағалау (салыстыру) және шығармашыл ық (өнім)	7.3.1.1 шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес автордың өзге шығармалармен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығын бағалау; 7.3.4.1 әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу

4) 8-сынып:

Оқу жоспарының концепциялық негіздері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Білім мазмұнының мақсаты	Білім алушыларға тиісті құзыреттіліктер мен оқу міндеттері
1-тоқсан			
«Тұла бойың ұят, ар едің»	Әбдірахманға арналған өлеңдері арқылы кемел адамға тән тұлғалық қасиеттерді саралап тану, сүйікті ұлына деген әке жоқтауының мәнін түсіну. «Тұла бойың ұят, ар едің», «Жиырма жеті жасында», «Талаптың мініп тұлпарын», «Кешегі өткен ер Әбіш», «Орынсызды айтпаған» өлеңдері. Қосымша оқуға: Мұхтар Әуезовтің «Халқын сүйген Әбіш» еңбегі	Оқу және түсіну	8.1.1.1 көркем мәтінді пай ымдап, мәнерлеп (оқырмандық ұстанымын білдіре) оқу; 8.1.2.1 тілдік бірліктердің семантикалық, мәнін түсініп, мәтіннің ішкі бірлігіндегі қызметін айқындау, образдық қызметін ашу; 8.1.2.2 әке жоқтауындағы эмоционалды-экспрессивті сөздерді зерделеу, авторлық идеяны өмір шындығымен байланыстыру; 8.1.3.1 шығармадағы Абайдың ой-тұжырымдарын өзге шығармаларымен байлан ыстыру, тұтастыру; 8.1.4.1 шығармадағы өзекті ойды анықтау, сөз образдары ның идеяны берудегі қызметін ашу; 8.1.5.1 көркем мәтіннен дә йектер келтіре отырып, образдардың тұлғалық ерекшеліктерін жазу/ дәйектеп айту
		Талдау және жинақтау	8.2.1.1 шығармаларды ком позициялық құрылымына талдай отырып, негізгі тұжырымын жинақтау;

			8.2.1.2 әдеби мәтіндердің жанрына байланысты өзіндік белгілерін айқындау; 8.2.4.1 шығармадағы көрк емдегіш құралдардың қолданысын талдау, мәтіндегі көркемдік қызметін анықтау
		Бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім)	8.3.1.1 шығармадағы тұлғалық қасиеттерді автордың өзге шығармаларымен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығына баға беру; 8.3.2.1 шығарма поэтикасындағы автордың айшықты қолтаңбасына баға беру; 8.3.3.1 шығарманың көркемдік-идеялық құндылығын,талдап, шығарма, әдеби эссе, блог, әңгіме жазу; 8.3.3.3 көркем мәтінді жалпы адамзаттық құндылық тұрғысынан бағалап, әдеби эссе жазу
2-тоқсан			
«Жастықтың оты қайдасың?»	Адам өміріндегі жастық шақтың қадірін жете түсініп, қадірлі уақытты пайдалы іске, еңбекке жұмсау жөніндегі Абай тағылымын тану, тұлғалық қасиеттерді дамытып, ынтымақ, бірлікке	Оқу және түсіну	8.1.1.1 көркем мәтінді пайымдап, мәнерлеп (оқырмандық ұстанымын білдіре) оқу; 8.1.2.1 тілдік бірліктердің семантикалық, мәнін түсініп, мәтіннің ішкі бірлігіндегі қызметін айқындау, образдық қызметін ашу; 8.1.4.1 шығармадағы өзекті ойды анықтау, сөз

	жұмылдыру. «Жастықтың оты қайдасың?», «Бір дәурен кемді күнге – бозбалалық» өлеңдері,«Он төртінші», «Отыз үшінші», «Отыз тоғызыншы» қарасөздері		образдарының идеяны берудегі қызметін ашу; 8.1.5.1 көркем мәтіннен дәйектер келтіре отырып, образдардың тұлғалық ерекшеліктерін жазу, тұжырып айту; 8.1.5.2 қарасөздердегі автордың түйінді ойын (түрлі нысанды: ментальді карта, сызба қолдана отырып) дәйектеу
		Талдау және жинақтау	8.2.1.1 шығармаларды ком позициялық құрылымына талдай отырып, негізгі тұжырымын жинақтау; 8.2.3.1 көркем шығармадағы автордың суреттеу тілін талдау, өзіндік ерекшеліктерін айқындау; 8.2.4.1 шығармадағы көрк емдегіш құралдардың қолданысын талдау, мәтіндегі көркемдік қызметін анықтау
		Бағалау (салыстыру) және шығармашыл ық (өнім)	8.3.1.1 шығармадағы тұлғалық қасиеттерді автордың өзге шығармаларымен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығына баға беру; 8.3.2.1 шығарма поэтикас ындағы автордың айшықты қолтаңбасына баға беру; 8.3.3.1 шығарманың көркемдік-идеялық құндылығын,талдап, шығарма, әдеби эссе, блог, әңгіме жазу;

			8.3.3.2 көркем мәтінді жалпы адамзаттық құндылық тұрғысынан бағалап, әдеби эссе жазу
3-тоқсан			
«Біріңді қазақ, бірің дос, көрмесең істің бәрі бос»	Адам мінезіндегі түрлі қасиеттердің жамандығы мен жақсылығын ой таразысына түсіру, адамшылық болмыс арқылы таным-түсінігін кеңейту. «Дүтбайға», «Мен боламын демеңдер» өлеңдері, «Төртінші», «Алтыншы», «Отызыншы» қарасөздері. Қосымша оқуға: Мұхтар Әуезовтің «Абай Құнанбаев» монографиясы	Оқу және түсіну	8.1.1.1 көркем мәтінді пайымдап, мәнерлеп (оқырмандық ұстанымын білдіре) оқу; 8.1.2.1 тілдік бірліктердің семантикалық, мәнін түсініп, мәтіннің ішкі бірлігіндегі қызметін айқындау, образдық қызметін ашу; 8.1.4.1 шығармадағы өзекті ойды анықтау, сөз образдарының идеяны берудегі қызметін ашу
		Талдау және жинақтау	8.2.1.1 шығармаларды композициялық құрылымына талдай отырып, негізгі тұжырымын жинақтау; 8.2.2.1 көркем шығармадағы образ сомдаушы бірліктерді жинақтау; 8.2.3.1 көркем шығармадағы автордың суреттеу тілін талдау, өзіндік ерекшеліктерін айқындау; 8.2.4.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың қолданысын талдау, мәтіндегі көркемдік қызметін анықтау
		Бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім)	8.3.2.1 шығарма поэтикасындағы автордың айшықты қолтаңбасына баға беру;

			8.3.3.1 шығарманың көркемдік-идеялық құндылығын, талдап, шығарма, әдеби эссе, блог, әңгіме жазу; 8.3.4.1 шығарма бойынша жазылған әдеби сын-пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу
4-тоқсан			
«Қиыннан қиыстырар ер данасы»	Абайдың портрет жасаудағы шеберлігін эстетикалық, танымдық мақсатта игеру. «Қақтаған ақ күмістей кең маңдайлы», «Білектей арқасында өрген бұрым», «Аттың сыны»,«Бүркіт сыны» Қосымша оқуға: ЗәкиАхметовтің «Абайдың ақындық әлемі» еңбегі	Оқу және түсіну	8.1.1.1 көркем мәтінді пайымдап, мәнерлеп (оқырмандық ұстанымын білдіре) оқу; 8.1.4.1шығармадағы өзекті ойды анықтау, сөз образдарының идеяны берудегі қызметін ашу; 8.1.5.1 көркем мәтіннен дә йектер келтіре отырып, образдардың тұлғалық ерекшеліктерін жазу/ тұжырып айту
		Талдау және жинақтау	8.2.1.1 шығарманы композиициялық құрылымына талдай отырып, негізгі тұжырымын жинақтау; 8.2.2.1көркем шығармадағы, образ сомдаушы бірліктерді жинақтау; 8.2.3.1 көркем шығармадағы автордың суреттеу тілін талдау, өзіндік ерекшеліктерін айқындау; 8.2.4.1 шығармадағы көрк емдегіш құралдардың қолданысын талдау, мәтіндегі көркемдік қызметін анықтау

		Бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім)	8.3.2.1 шығарма поэтикасындағы автордың айшықты қолтаңбасына баға беру; 8.3.3.1 шығарманың көркемдік-идеялық құндылығын, талдап, шығарма, әдеби эссе, блог, әңгіме жазу; 8.3.3.2көркем мәтінді жалпы адамзаттық құндылық тұрғысынан бағалап, әдеби эссе жазу

5) 9-сынып:

Оқу жоспарының концепциялық негіздері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Білім мазмұнының мақсаты	Білім алушыларға тиісті құзыреттіліктер мен оқу міндеттері
1-тоқсан			
«Ұятын, арың оянсын, бұл сөзімді ойлансын»		Оқу және түсіну	9.1.1.1 көркем мәтінді талдап оқу; 9.1.2.1 тілдік бірліктердің мәтіндегі қызметін айқындай отырып, жекелеген қолданыстардағы автордың ойниетін танытудағы рөлі мен концептілік мәнін ашу; 9.1.3.1 шығарма бөліктерін ұқсас белгілеріне/ айырмашылығына қарай топтастыру, белгілі нысандарды зерделеу; 9.1.4.1 мәнмәтіндегі астарлы ойды анықтау, көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені беруде

	Абайдың заман адамының қайғы-қасіретін арқалаған наласы мен терең мұңын, пәлсапалық толғанысын зерделеп, өз заманына лайық тұлға болу харекеттерін сыни пайымдау. «Сегіз аяқ», «Заманақыр жастары», «Жас өспірім замандас қапа қылды», «Көзінен басқа ойы жоқ»,«Отыз алтыншы» қарасөзі. Қосымша оқуға:Мекемтас Мырзахметұлының «Абайдың адамгершілік мұраттары» еңбегі		авторлық ниетті (дітті/интенцияны) түсіну; 9.1.5.1 көркем шығарманың идеялық мазмұнына сүйене отырып, оқырмандық ой-пайымын ауызша/жазбаша түйіндеу; 9.1.5.2 қарасөздердегі ой-толғамдарды оқырмандық ұстаным тұрғысында дәйектеп айту, жазу
		Талдау және жинақтау	9.2.1.1 шығармаларды ком позициялық құрылымына талдай отырып, композициялық амалдарды айқындау; 9.2.3.1 көркем шығармадағы автордың стилін айқындау; 9.2.4.1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдау, көркемдік қызметін пайымдау
		Бағалау (салыстыру) және шығармашлық (өнім)	9.3.1.1 туындыдағы даралық образдар мен типтік характерлердің ұлттық және тарихи құндылығын әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра бағалау; 9.3.3.1 шығарманың идеясын қоғамдық-әлеуметтік тұрғыда талдап, әдеби эссе, сценарий, өлең, блог, әңгіме, кейіпкер монологі, жоба жазу; 9.3.4.1әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем

			әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, рецензия жазу
2-тоқсан			
«Жігіттер, ойын арзан, күлкі қымбат»	Абайдың жастарға қажетті жақсы қасиеттер туралы ғылыми-пәлсапалық трактаттарын пайымдату,ақынның көркем-әдеби туындыларындағы ұлттық таным мен рухани-мәдени құндылықтарды таныту, ақын идеяларын күнделікті тұрмыста басшылыққа алуға бағыттау. «Жігіттер, ойын арзан, күлкі қымбат», «Адасқанның алды-жөн, арты соқпақ» өлеңдері, «Ескендір» поэмасы, «Жиырмасыншы» қарасөзі	Оқу және түсіну	9.1.1.1 көркем мәтінді талдап оқу; 9.1.2.1 тілдік бірліктердің мәтіндегі қызметін айқындай отырып, жекелеген қолданыстардағы автордың ойниетін танытудағы рөлі мен концептілік мәнін ашу; 9.1.3.1 шығарма бөліктерін ұқсас белгілеріне/ айырмашылығына қарай топтастыру, белгілі нысандарды зерделеу; 9.1.4.1 мәнмәтіндегі астарлы ойды анықтау, көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені беруде авторлық ниетті (дітті/интенцияны) түсіну; 9.1.5.1 көркем шығарманың идеялық мазмұнына сүйене отырып, оқырмандық ой-пайымын ауызша/жазбаша түйіндеу; 9.1.5.2 қарасөздердегі ой-толғамдарды оқырмандық ұстаным тұрғысында дәйектеп айту, жазу

		Талдау және жинақтау	9.2.2.1 шығармадағы образдар жүйесін салыстыра талдау, «мағыналы жастық» тұжырымдарын айқындап, автордың айтар ойын пайымдау; 9.2.3.1 көркем шығармадағы автордың стилін айқындау; 9.2.4.1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдау, көркемдік қызметін пайымдау
		Бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім)	9.3.2.1 көркем шығармалардың рухани-эстетикалық құндылығына баға беру; 9.3.3.1 шығарманың идеясын қоғамдық-әлеуметтік тұрғыда талдап, әдеби эссе, сценарий, өлең, блог, әңгіме, кейіпкер монологі, жоба жазу; 9.3.4.1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, рецензия жазу
3-тоқсан			
«Ер ісі ақылға ермек, бойды жеңбек»	Хәкімнің заман келбеті мен заман адамының мінез-құлқын (мақтанғойлік, парақорлық, жағымпаздық, жалқаулық)сар алату, тарихи	Оқу және түсіну	9.1.1.1 көркем мәтінді талдап оқу; 9.1.2.1 тілдік бірліктердің мәтіндегі қызметін айқындай отырып, жекелеген қолда ныстардағы автордың ой-ниетін танытудағы рөлі мен концептілік мәнін ашу;

	кезеңдегі қазақ болмысын таразылау арқылы жаңа заман адамына қажетті тұлғалық қасиеттерді сыни пайымдату. «Көңілім қайтты достан да, дұшпаннан да», «Өкінішті көп өмір кеткен өтіп», «Сабырсыз, арсыз, еріншек». «Қартайдық, қайғы ойладық, ұйқы сергек» «Қыран бүркіт не алмайды салса баптап» өлеңдері, «Тоғызыншы», «Қырқыншы» қарасөздері. Қосымша оқуға: Тұрсын Жұртбайдың «Күйесің жүрек... Сүйесің» еңбегі		9.1.3.1 шығарма бөліктерін ұқсас белгілеріне/ айырмашылығына қарай топтастыру, белгілі нысандарды зерделеу; 9.1.4.1 мәнмәтіндегі астарлы ойды анықтау, көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені беруде авторлық ниетті (дітті/интенцияны) түсіну; 9.1.5.1 көркем шығарманың идеялық мазмұнына сүйене отырып, оқырмандық ой-пайымын ауызша/жазбаша түйіндеу; 9.1.5.2қарасөздердегі ой-толғамдарды оқырмандық ұстаным тұрғысында дәйектеп айту, жазу
		Талдау және жинақтау	9.2.2.1шығармадағы образдар жүйесін салыстыра талдау, типтік характерлерді ашу, әртүрлі мінез-құлықты саралап тану, автордың айтар ойын айқындау; 9.2.3.1 көркем шығармадағы автордың стилін айқындау; 9.2.4.1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдау, көркемдік қызметін пайымдау

		Бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім)	9.3.1.1 туындыдағы даралық образдар мен типтік характерлер дің ұлттық және тарихи құндылығын әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра бағалау; 9.3.3.1 шығарманың идеясын қоғамдық-әлеуметтік тұрғыда талдап, әдеби эссе, сценарий, өлең, блог, әңгіме, кейіпкер монологі, жоба жазу; 9.3.4.1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, рецензия жазу
4-тоқсан			
«Толқынын жүрегіңнің хаттай таныр»	Адамзатқа тән шынайы сезім, сүйіспеншілік пен нәпсіқұмарлық тың аражігін саралап тану, өлең жолдары арқылы әдептілік, сүйіспеншілік, татулық сияқты қасиеттерді зерделеу, тағылымдық мәнін пайымдау. «Ғашықтық құмарлықпен ол – екі жол»,	Оқу және түсіну	9.1.2.1 тілдік бірліктердің мәтіндегі қызметін айқындайотырып, жекелеген қолданыстардағы автордың ой-ниетін танытудағы рөлі мен концептілік мәнін ашу; 9.1.3.1 шығарма бөліктерін ұқсас белгілеріне/айырмашылығына қарай топтастыру, белгілі нысандарды зерделеу; 9.1.4.1 мәнмәтіндегі астарлы ойды анықтау, көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені беруде авторлық ниетті (дітті/интенцияны) түсіну

	«Ғашықтың тілі – тілсіз тіл», «Жарқ етпес қара көңілім не қылса да», «Қызарып, сұрланып» өлеңдері, «Отыз жетінші» қарасөзі	Талдау және жинақтау	9.2.3.1көркем шығармадағы автордың стилін айқындау; 9.2.4.1шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдау, көркемдік қызметін пайымдау
		Бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім)	9.3.2.1 көркем шығармалардың рухани- эстетикалық құндылығына баға беру; 9.3.3.1 шығарманың идеясын қоғамдық-әлеуметтік тұрғыда талдап, әдеби эссе, сценарий, өлең, блог, әңгіме, кейіпкер монологі, жоба жазу

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2020 жылғы «27» қарашадағы
№ 496 бұйрығына 6-қосымша

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 113-2 қосымша

Жалпы орта білім беру деңгейінің қазақ тілі мен әдебиетін тереңдете оқытатын гуманитарлық бағыттағы мамандандырылған желілік «Абай мектептерінің» 10-11-сыныптарына арналған «Абайтану» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту қазақ тілінде)

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы «Білім берудің барлық деңгейінің мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 604 бұйрығына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 17669 болып тіркелген) сәйкес әзірленген.

2. «Абайтану» пәнінің жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының мақсаты:

1) Абай шығармашылығының идеялық, мазмұндық-құрылымдық сипатын, тілдік, стильдік, жанрлық ерекшеліктерінен жүйелі білім беру;

2) білім алушылардың танымдық (тілдік танымдық, дүниетанымдық, тұлғатанымдық) қабілеттерін дамыту;

3) Абай ілімдері арқылы тұлғалық қасиеттерді: адамгершілік, этномәдени, тарихи, ұлттық құндылықтарды таныту, бағалай алу құзыретін дамыту, шығармашылық қабілетін шыңдау;

4) білім алушылардың өзіндік даму бағытын, сыни ой-пайымын қалыптастыру;

5) әдеби-эстетикалық талғамдары мен ізгілік және іскерлік құндылықтарын, коммуникативті құзыреттерін жетілдіру;

6)білім алушылардың сөздік қорын дамыту.

3. «Абайтану» пәнінің жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының міндеті:

1) Абайдың өлеңдері мен қарасөздерінде өрнектелген «қуатты ойды» таразылау, пәлсапалық сөздерінің мән-мағынасын ашу арқылы тәлімгерлік тағылымын таныту;

2) ақынның аудармашылық шеберлігін және нәзиралық дәстүрін таныту;

3) Абайдың қазақ әдебиетінің көшбасшысы ретіндегі құбылыстық сипатын, ұлттық әдебиетіміздің өркендеуіне жасаған идеялық-көркемдік ықпалын, өлең өнеріндегі қайталанбас қолтаңбасы мен шеберлігін,ақындық мектебін таныту;

4) ақын шығармалары арқылы ұлттық болмысымызды ұғыну, түрлі ұлттар әдебиетіндегі ұқсастықтарды ажырату, басқа ел әдебиетінің көрнекті үлгілерімен салыстыра алу;

5) Абайдың иман жолын таразылайтын ой толғамдарын шығармалары арқылы игеру, Алланы ақылмен тану қағидаттарын пайымдау;

6) ақынның шығармашылық бастауларын, қазақтың дәстүрлі өнерінен үйренгенін, сөз өнерін дамытудағы реформаторлық қырын, шығыс әдебиетімен байланысын зерделеу, Абай шығармашылығына шығыс мәдениетінің ықпалын тану, Абайдың тұлғалық кемелдену жолын саралау;

7) Абайдың орыс, еуропа әдебиеті классиктерімен шығармашылық өзектестігін, орыс, батыс қаламгерлерімен шығармашылық байланысын зерделеу,ұлттық мәдениеттегі маңызды орнын бағалау.

2-тарау. «Абайтану» пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

4. «Абайтану» пәні бойынша оқу жүктемесінің жоғары шекті көлемі:

1) 10-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат;

2) 11-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат.

5. «Абайтану» пәні білімінің мазмұны бөлімдерге бөлінген:

1)білу және түсіну

2)талдау және жинақтау

3) бағалау(салыстыру) және шығармашылық (өнім).

6. «Білу және түсіну» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) көркем шығармадағы поэтикалық қолданыстардың мәнін ашу, мәтіндегі қызметін түсіну;

2)шығарма үзінділерімен жұмыс;

3) шығармадағы өзекті мәселе, идеялық мазмұн;

4) көркем шығармадағы форма мен мазмұн бірлігі;

5) интерпретация (ауызша және жазбаша).

7.«Талдау және жинақтау» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) әдеби шығарманың композициялық құрылымы мен идеялық мазмұнын талдау;

2)көркем шығарманың образдар жүйесі, типтік характер;

3) көркем шығарманың тілі, стилі;

4) көркемдік тәсілдер.

8. «Бағалау(салыстыру) және шығармашылық (өнім)» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) шығармадағы тарихи шындық және көркемдік шешім;

2) рухани және көркем-эстетикалық құндылық;

3) әдеби шығармашылық;

4) әдеби сын.

9. Оқу пәнінің 10-сыныптағы базалық білім мазмұны:

1) білужәне түсіну:

көркем шығармадағы поэтикалық тілдің ерекшелігін айқындау; жекелеген нысандардың, сөз образының идеяны ашудағы рөлін түсіну; мәтіннің өзекті ойын/шығармадағы авторлық идеяның өмір шындығымен байланысын түсіну; шығармадағы объективті идеяны (пәлсапалық трактаттардағы мәнді), көркемдік шешімді айқындау; әдеби шығарманың композициялық құрылымы мен мазмұн бірлігін талдау арқылы идеялық мазмұнын терең түсіну; шығарманың идеялық мазмұнын заманауи көзқарастармен кіріктіре отырып интерпретациялау; көркем шығарманы өзге жанрда (әңгіме, мысал, миниатюра) ауызша/жазбаша интерпретациялау;

2) талдау және жинақтау:

әдеби шығарманың композициялық құрылымы мен идеялық мазмұнын, талдау, (ментальді карта, кластер, тұжырым кестесі нысандарында) жинақтау; көркем шығармадағы образдарды жинақтау мен даралау; шығарманың идеялық-көркемдік мазмұнын ашуда қаламгер қолданған тіл ерекшелігі: лексика-семантикалық, мәнмәтіндік, образдық, мәнін талдау; шығармадағы көркемдік тәсілдерге талдау (троп пен фигура түрлері) авторлық идеалды айқындау;

3) бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім):

көркем мәтіндегі шығарманың ұлттық және тарихи құндылығын бағалау; көркем мәтіндегі мәселені мазмұндас туынды үлгілерімен салыстырып бағалау; шығарманың танымдық, көркем-эстетикалық құндылығына баға беру; шығарманың идеясын жалпыадамзаттық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби хат, лирикалық эссе, миниатюра жазу; шығарманы идеялық жағынан мазмұндас туындылармен салыстыра отырып, әдеби сын (рецензия) жазу.

10. Оқытылатын көркем шығармалар тізімі:

1) «Әуелде бір суық мұз – ақыл зерек», «Жапырағы қуарған ескі үмітпен...», «Малға достың мұңы жоқ малдан басқа», «Аш қарын жұбана ма майлы ас жемей», «Көк тұман – алдыңдағы келер заман», «Өлсе өлер табиғат, адам өлмес», «Әзелде жас қартаймақ», «Базарға қарап тұрсам әркім барар», «Тоты құс түсті

көбелек», «Сағаттың шықылдағы емес ермек, «Нұрлы аспанға тырысып өскенсің сен», «Алланың өзі де рас, сөзі де рас», «Алла деген сөз жеңіл», «Лай суға май бітпес қой өткенге», «Болыс болдым, мінеки», «Мәз болады болысың», «Болды да партия», «Сәулең болса кеудеңде» өлеңдері;

2) «Бірінші», «Сегізінші», «Он екінші», «Он үшінші», «Он жетінші», «Жиырма екінші», «Жиырма жетінші», «Қырық үшінші» қарасөздері;

3) қосымша оқуға:

Мекемтас Мырзахметұлы «Абайдың «Толық адам» ілімі»;

Ғарифолла Есім «Хәкім Абай»;

Ғарифолла Есім «Абай дүниетанымындағы Алла мен Адам болмысы».

11. Оқу пәнінің 11-сыныптағы базалық білім мазмұны:

1) оқу және түсіну:

шығарма мәтініндегі жекелеген сөздердің образдық, концептілік мәнін түсіну; көркем шығарманың құрамды бірліктерімен шығармашылық жұмыс; көркем шығармадағы образдар (сөз образдары) мен мотивтердің туынды идеясымен байланысын түсіну, шығарманың өзекті ойын, концепциялық мәнін өмір шындығымен байланыста түсіну; әдеби шығарманың композициялық құрылымы мен мазмұн тұтастығын талдау арқылы көтерілген әлеуметтік, гуманистік, тұлғатанымдық, психологиялық, заманауи мәселелерді терең түсіну; көркем шығарманың идеялық концепциясын сақтай отырып өзге нысанда (сценарий, мозайка, комикс) интерпретациялау;

2) талдау және жинақтау:

әдеби шығарманың композициялық құрылымы мен идеялық мазмұнына талдау, авторлық ұстанымды айқындау; көркем шығармадағы образдарды жинақтау мен даралау арқылы өмір шындығын көрсету; қаламгердің даралық стилін (шығарма тілінің лексика-семантикалық, этномәдени, когнитивті мәнін, образдық-эстетикалық өрісін) талдау; шығармадағы көркемдік

тәсілдерге (троп пен фигура түрлеріне) талдау; авторлық интенция, идеалды айқындау;

3) бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім):

шығарманы ғаламдық тақырыптармен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығын бағалау; шығарманың идеясын көркемдік-эстетикалық құндылық тұрғысынан әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап баға беру; көркем шығарманың гуманистік, жалпы адамзаттық, рухани құндылығына баға бере отырып объективті, субъективті эссе жазу; шығарманы идеялық жағынан мазмұндас әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, әдеби сын, мақала жазу.

12. Оқытылатын көркем шығармалар тізімі:

1) Абай және қазақтың төл өнері;

2)Абай және шығыс әдебиеті;

3) «Шығыс ақындарынша», «Жалын мен оттан жаралып», «Мен көрдім ұзын қайың құлағанын» өлеңдері;

4) Абай және Пушкин;

5) «Амал жоқ, қайттім білдірмей», «Тәңірі қосқан жар едің сен», «Онегиннің сипаты», «Онегиннің Татьянаға жауабы» өлеңдері;

6)Абай және Лермонтов;

7) «Теректің сыйы», «Жолға шықтым бір жым-жырт түнде жалғыз», «Жалғыз жалау», «Жартас», «Дұға», «Босқа әуре боп келдің бе тағы мұнда», «Қараңғы түнде тау қалғып» өлеңдері;

8) «Өзіңе сенбе, жас ойшыл», «Ауру жүрек ақырын соғады жай», «Қалың елім, қазағым, қайран жұртым», «Жүрегім менің − қырық жамау», «Өлсем орным қара жер сыз болмай ма», «Көлеңке басын ұзартып», «Қарашада өмір тұр», «Қажымас дос халықта жоқ» өлеңдері;

9) Абайдың ақын шәкірттері(Шәкәрім, Көкбай, Ақылбай, Мағауия) Абайдың қазақ өлеңіне әкелген жаңалығы;

10) «Бойы бұлғаң», «Жарым жақсы киім киіп», «Бай секілді», «Ата-анаға көз қуаныш», «Сен мені не етесің» өлеңдері;

11) «Абай дастандарындағы шығыстық сарын», «Масғұт», «Әзім әңгімесі» дастандары;

12) қосымша оқуға:

Мекемтас Мырзахметов «Абай және шығыс»;

Қайым Мұхамедханов «Абай шығармаларының текстологиясы жайында»;

Қажым Жұмалиев «Абайға дейінгі қазақ поэзиясы және Абай поэзиясының тілі»;

Қайым Мұхамедханов «Абайдың ақын шәкірттері»;

Рабиға Сыздықова «Абай шығармаларының тілі».

3-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

13. Бағдарламада оқу мақсаттары кодпен берілген. Кодтың бірінші саны сыныпты, екінші және үшінші саны негізгі бөлімдердің ретін, төртінші саны оқу мақсатының ретін көрсетеді. 10.2.1.1 кодында: «10» – сынып, «2.1» – негізгі дағдылар, «1» – оқу мақсатының реті.

14. Оқыту мақсаттарының жүйесі бөлім бойынша әр сыныпқа берілген:

1) білу және түсіну:

Негізгі дағдылар	Оқыту мақсаттары	
	10-сынып	11-сынып
1. Көркем шығармадағы поэтикалық қолданыстардың мәнін ашу, мәтіндегі қызметін түсіну	10.1.1.1 көркем шығармадағы поэтикалық тілдің ерекшелігін айқындау	11.1.1.1 шығарма мәтініндегі жекелеген сөздердің образдық, концептілік мәнін түсіну
2. Шығарма үзінділерімен жұмыс	10.1.2.1 жекелеген ысындардың, сөз образының идеяны ашудағы рөлін түсіну	11.1.2.1 көркем шығарманың құрамды бірліктерімен шығармашылық жұмыс
3. Шығармадағы өзекті мәселе, идеялық мазмұн	10.1.3.1 мәтіннің өзекті ойын/шығармадағы авторлық идеяның өмір шындығымен байланысын түсіну	11.1.3.1 көркем шығармадағы образдар (сөз образдары) мен мотивтердің туынды

		идеясымен байланысын түсіну; 11.1.3.2 шығарманың өзекті ойын, концепциялық мәнін,өмір шындығымен байланыста түсіну
4. Көркем шығармадағы форма мен мазмұн бірлігі	10.1.4.1 шығармадағы объективті идеяны, (пәлсапалық трактаттардағы мәнді), көркемдік шешімді айқындау; 10.1.4.2 әдеби шығарманың композициялық құрылымы мен мазмұн бірлігінталдау арқылы идеялық мазмұнын түсіну	11.1.4.1 әдеби шығарманың композициялық құрылымы мен мазмұн тұтастығын талдау арқылы көтерілген әлеуметтік, гуманистік, тұлғатанымдық, психологиялық, заманауи мәселелерді терең түсіну
5. Интерпретация (ауызша, жазбаша)	10.1.5.1 шығарманың идеялық мазмұнын заманауи көз қарастармен кіріктіре отырып интерпретациялау; 10.1.5.2 көркем шығарманы өзге жанрда (әңгіме, мысал, миниатюра) ауызша/жазбаша интерпретациялау	11.1.5.1 көркем шығарманың идеялық концепциясын сақтай отырып өзге нысанда (сценарий, мозайка, комикс) интрепретациялау

2) талдау және жинақтау:

Негізгі дағдылар	Оқыту мақсаттары	
	10-сынып	11-сынып

1. Әдеби шығарманың композициялық құрылымы мен идеялық мазмұнын талдау	10.2.1.1 әдеби шығарманың композициялық құрылымы мен идеялық мазмұнын, талдау, (ментальді карта, кластер, тұжырым кестесінысандарда) жинақтау	11.2.1.1 әдеби шығарманың композициялық құрылымы мен идеялық мазмұнына талдау, авторлық ұстанымды айқындау
2. Көркем шығармадағы образ, типтік характер	10.2.2.1 көркем шығармадағы образдардыжинақтау мен даралау	11.2.2.1 көркем шыға рмадағы образдарды жинақтау мен даралау арқылы өмір шындығ ын көрсету
3. Көркем шығарманың тілі, стилі	10.2.3.1 шығарманың идеялық-көркемдік мазмұнын ашуда қаламгер қолданған тіл ерекшелігі: лексика- сем антикалық, мәнмәтіндік, образдық, мәнін талдау	11.2.3.1 қаламгердің даралық стилін (шығарма тілін ің лексика- семантика лық, этномәдени, когнитивті мәнін, образдық-эстетикалық өрісін) талдау
4. Көркемдік тәсілдер	10.2.4.1 шығармадағы көркемдік тәсілдерге талдау (троп пен фигура түрлері), авторлық идеалды айқындау	11.2.4.1 шығармадағы көркемдік тәсілдерге (троп пен фигура түрлеріне) талдау, авторлық интенция, идеалды айқындау

3) бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім):

Негізгі дағдылар	Оқыту мақсаттары	
	10-сынып	11-сынып
1. Тарихи шындық және көркемдік шешім	10.3.1.1 көркем мәтінде гі шығарманың ұлттық және тарихи құндылығ ын бағалау; 10.3.1.2 көркем мәтіндегі мәселені мазмұндас туынды үлгілерімен салыстырып бағалау	11.3.1.1 шығарманы ғаламдық тақырыптармен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығын бағалау

2. Көркемдік құндылығы	10.3.2.1 шығарманың танымдық, көркем-эстетикалық құндылығына баға беру	11.3.2.1 шығарманың идеясын көркемдік- эстетикалық құндылық тұрғысынан әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап баға беру
3. Әдеби эссе	10.3.3.1 шығарманың идеясын жалпыадамзаттық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби хат, лирикалық эссе, миниатюра жазу	11.3.3.1көркем шығарманың гуманистік, жалпы адамзаттық, рухани құндылығына баға бере отырып объективті, субъективті эссе жазу
4. Әдеби сын	10.3.4.1 шығарманы идеялық жағынан мазмұндас туындылармен салыстыра отырып, әдеби сын (рецензия) жазу	11.3.4.1шығарманы идеялық жағынан мазмұндас әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, әдеби сын, мақала жазу

15. Осы оқу бағдарламасы жалпы орта білім беру деңгейінің қазақ тілі мен әдебиетін тереңдете оқытатын гуманитарлық бағыттағы мамандандырылған желілік «Абай мектептерінің» 10-11-сыныптарына арналған «Абайтану» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.

16. Тоқсандағы бөлімдер мен бөлімшелер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады

Жалпы орта білім беру деңгейініңқазақ тілі мен әдебиетін тереңдете оқытатын гуманитарлық бағыттағы мамандандырылған желілік «Абай мектептерінің» 10-11-сыныптарына арналған «Абайтану» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Жалпы орта білім беру деңгейінің қазақ тілі мен әдебиетін тереңдете оқытатын гуманитарлық бағыттағы мамандандырылған желілік «Абай мектептерінің» 10-11-сыныптарына арналған «Абайтану» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1)10-сынып:

Оқу жоспарының концепция лық негіздері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Білім мазмұны ның мақсаты	Білім алушыларға тиісті құзыреттіліктер мен оқу міндеттері
1-тоқсан			
«Толық адам» ілімі	Адамның толық (кемел) адам болу идеяларын, қоғамдағы адам болмысы мәселелерін зерделеу. Абайдың «Толық адам ілімі» «Әуелде бір суық мұз-ақыл зерек», «Жапырағы қуарған ескі үмітпен...», «Малға достың	Білу және түсіну	10.1.1.1 көркем шығармадағы поэтикалық тілдің ерекшелігін айқындау; 10.1.2.1 жекелеген нысандардың, сөз образының идеяны ашудағы рөлін түсіну; 10.1.3.1 мәтіннің өзекті ойын/шығармадағы авторлық идеяның өмір шындығымен байланысын түсіну; 10.1.4.1 шығармадағы объективті

	мұңы жоқ малдан басқа», «Аш қарын жұбана ма майлы ас жемей», «Көк тұман – алдыңдағы келер заман» өлеңдері, «Он жетінші», «Қырық үшінші» қарасөздері. Қосымша оқуға: Мекемтас Мырзахметұлы «Абайдың «Толық адам» ілімі»		идеяны, (пәлсапалық тр актаттардағы мәнді), көркемдік шешімді айқындау; 10.1.4.2 әдеби шығарман ың композициялық құрылымы мен мазмұн бірлігін талдау арқылы идеялық мазмұнын түсіну; 10.1.5.1 шығарманың идеялық мазмұнын заманауи көз қарастармен кіріктіре отырып интерпретация лау; 10.1.5.2 көркем шығар маны өзге жанрда (әңгі ме, мысал, миниатюра) ауызша/жазбаша интер претациялау
		Талдау және жинақтау	10.2.1.1 әдеби шығарман ың композициялық құрылымы мен идеялық мазмұнын, талдау, (ментальді карта, кластер, тұжырым кестесі нысандарында) жинақтау; 10.2.2.1 көркем шығармадағы образдарды жинақтау мен даралау; 10.2.3.1 шығарманың идеялық-көркемдік мазмұнын ашуда қаламгер қолданған тіл ерекшелігі:лексика- сем антикалық, мәнмәтіндік, образдық, мәнін талдау; 10.2.4.1шығармадағы көркемдік тәсілдерге талдау (троп пен фигура

			түрлері) авторлық идеалды айқындау
		Бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім)	10.3.1.1 көркем мәтіндегі шығарманың ұлттық және тарихи құндылығын бағалау; 10.3.2.1 шығарманың танымдық, көркем-эстетикалық құндылығына баға беру; 10.3.3.1 шығарманың идеясын жалпыадамзаттық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби хат, лирикалық эссе, миниатюра жазу; 10.3.4.1 шығарманы идеялық жағынан мазмұндас туындылармен салыстыра отырып, әдеби сын (рецензия) жазу
2-тоқсан			
«Өлсе өлер табиғат, адам өлмес» (Абайдың пәлсапалық ой- орамдары)	Ғылымның пайдасы мен оны игерудің шарттары туралы Абай пайымы, «...Мені» мен «менікінің» айырмасын ажырата отырып, өмір сүрудегі өсиеттерін өлең жолдары мен қарасөздері арқылы талдап, ой таразысына салу. «Өлсе өлер табиғат, адам өлмес», «Өзелде	Білу және түсіну	10.1.1.1 көркем шығармадағы поэтикалық тілдің ерекшелігін айқындау; 10.1.2.1жекелеген нысандардың, сөз образының идеяны ашудағы рөлін түсіну; 10.1.3.1 мәтіннің өзекті ойын/шығармадағы авторлық идеяның өмір шындығымен байланысын түсіну; 10.1.4.1 шығармадағы объективті идеяны, (пәлсапалық тр актаттардағы мәнді),

	жас қартаймақ», «Базарға қарап тұрсам әркім барар», «Тоты құс түсті көбелек», «Сағаттың шықылдағы емес ермек, «Нұрлы аспанға тырысып өскенсің сен» өлеңдері; «Бірінші» қарасөзі. Қосымша оқуға: Ғарифолла Есім«Хакім Абай»		көркемдік шешімді айқындау; 10.1.4.2 әдеби шығарманың композициялық құрылымы мен мазмұн бірлігін талдау арқылы идеялық мазмұнын түсіну; 10.1.5.1 шығарманың идеялық мазмұнын заманауи көзқарастарменкіріктіре отырып интерпретациялау; 10.1.5.2 көркем шығарманы өзге жанрда (әңгіме, мысал, миниатюра) ауызша/ жазбаша интерпретациялау
		Талдау және жинақтау	10.2.1.1 әдеби шығарманың композициялық құрылымы мен идеялық мазмұнын, талдау, (ментальді карта, кластер, тұжырым кестесі нысандарда) жинақтау; 10.2.2.1 көркем шығармадағы образдарды жинақтау мен даралау; 10.2.3.1шығарманың идеялық-көркемдік мазмұнын ашуда қаламгер қолданған тіл ерекшелігі: лексика- семантикалық, мәнмәтіндік, образдық, мәнін талдау; 10.2.4.1 шығармадағы көркемдік тәсілдерге талдау (троп пен фигура

			түрлері) авторлық идеалды айқындау
		Бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім)	10.3.1.1 көркем мәтіндегі шығарманың ұлттық және тарихи құндылығын бағалау; 10.3.1.2 көркем мәтіндегі мәселені мазмұндас туынды үлгілерімен салыстырып бағалау; 10.3.2.1 шығарманың танымдық, көркем-эстетикалық құндылығына баға беру; 10.3.3.1 шығарманың идеясын жалпыадамзаттық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби хат, лирикалық эссе, миниатюра жазу; 10.3.4.1 шығарманы идеялық жағынан мазмұндас туындылар мен салыстыра отырып, әдеби сын (рецензия) жазу
3-тоқсан			
«Алла өзгермес, адамзат күнде өзгерер»	Абайдың мұсылман діні мен иман жолын таразылайтын ой толғамдарын шығармалары арқылы игереді, Алланы ақылмен тану қағидаттарын пайымдайды. Абай және ислам діні	Білу және түсіну	10.1.1.1 көркем шығармадағы поэтикалық тілдің ерекшелігін айқындау; 10.1.2.1 жекелеген нысандардың, сөз образының идеяны ашудағы рөлін түсіну; 10.1.3.1 мәтіннің өзекті ойын/шығармадағы авторлық идеяның өмір шындығымен байланысын түсіну;

	«Алланың өзі де рас, сөзі де рас», «Алла деген сөз жеңіл», «Лай суға май бітпес қой өткенге» өлеңдері; «Он екінші», «Он үшінші», «Жиырма жетінші» қарасөздері. Қосымша оқуға: Ғарифолла Есім. «Абай дүниетанымындағы Алла мен Адам болмысы»		10.1.4.1 шығармадағы объективті идеяны, (пәлсапалық трактаттардағы мәнді), көркемдік шешімді айқындау; 10.1.4.2 әдеби шығарманың композициялық құрылымы мен мазмұн бірлігін талдау арқылы идеялық мазмұнын түсіну; 10.1.5.1шығарманың идеялық мазмұнын заманауи көзқарастармен кіріктіре отырып интерпретациялау
		Талдау және жинақтау	10.2.1.1 әдеби шығарманың композициялық құрылымы мен идеялық мазмұнын, талдау, (ментальді карта, кластер, тұжырым кестесі нысандарында) жинақтау; 10.2.2.1 көркем шығармадағы образдарды жинақтау мен даралау; 10.2.3.1 шығарманың идеялық-көркемдік мазмұнын ашуда қаламгер қолданған тіл ерекшелігі: лексика-семантикалық, мәнмәтіндік, образдық, мәнін талдау; 10.2.4.1 шығармадағы көркемдік тәсілдерге талдау (троп пен фигура түрлері) авторлық идеалды айқындау

		Бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім)	10.3.1.1 көркем мәтіндегі шығарманың ұлттық және тарихи құндылығын бағалау; 10.3.1.2көркем мәтіндегі мәселені мазмұндас туынды үлгілерімен салыстырып бағалау; 10.3.2.1шығарманың танымдық, көркем-эстетикалық құндылығына баға беру; 10.3.3.1 шығарманың идеясын жалпыадамзаттық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби хат, лирикалық эссе, миниатюра жазу; 10.3.4.1 шығарманы идеялық жағынан мазмұндас туындылармен салыстыра отырып, әдеби сын (рецензия) жазу
4-тоқсан			
4. «Заманды қай жан билемек?»		Білу және түсіну	10.1.1.1 көркем шығармадағы поэтикалық тілдің ерекшелігін айқындау; 10.1.2.1 жекелеген нысандардың, сөз образының идеяны ашудағы рөлін түсіну; 10.1.3.1 мәтіннің өзекті ойын/шығармадағы авторлық идеяның өмір шындығымен байланысын түсіну; 10.1.4.1 шығармадағы объективті идеяны, (пәлсапалық

	XIX ғасырда қазақ даласында орнаған саяси-әлеуметтік жағдайдан билік жүйесінің өзгеруі, оның қазақ қоғамына тиігізген әсері, ұлттық құндылық пен мінез өзгерістері, ел міні туралы ой-пайымдарын өлеңдері мен қарасөздері арқылы саралап тану, өзіндік сыни көзқарас қалыптастыру. «Болыс болдым, мінеки», «Мәз болады болысың», «Болды да партия», «Сәулең болса кеудеңде» өлеңдері; «Сегізінші», «Жиырма екінші» қарасөздері		трактаттардағы мәнді), көркемдік шешімді айқындау; 10.1.4.2 әдеби шығарманың композициялық құрылымы мен мазмұн бірлігін талдау арқылы идеялық мазмұнын түсіну; 10.1.5.1шығарманың идеялық мазмұнын заманауи көз қарастармен кіріктіре отырып интерпретациялау; 10.1.5.2 көркем шығарманы өзге жанрда (әңгіме, мысал, миниатюра) ауызша/жазбаша интерпретациялау
		Талдау және жинақтау	10.2.1.1 әдеби шығарманың композициялық құрылымы мен идеялық мазмұнын, талдау, (ментальді карта, кластер, тұжырым кестесі нысандарында) жинақтау; 10.2.2.1 көркем шығармадағы образдарды жинақтау мен даралау; 10.2.3.1 шығарманың идеялық-көркемдік мазмұнын ашуда қаламгер қолданған тіл ерекшелігі: лексика- семантикалық, мәнмәтіндік, образдық, мәнін талдау; 10.2.4.1 шығармадағы көркемдік тәсілдерге талдау (троп пен фигура

			түрлері) авторлық идеалды айқындау
		Бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім)	10.3.1.1 көркем мәтіндегі шығарманың ұлттық және тарихи құндылығын бағалау; 10.3.1.2 көркем мәтіндегі мәселені мазмұндас туынды үлгілерімен салыстырып бағалау; 10.3.2.1 шығарманың танымдық, көркем-эстетикалық құндылығына баға беру; 10.3.3.1 шығарманың идеясын жалпыадамзаттық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби хат, лирикалық эссе, миниатюра жазу; 10.3.4.1 шығарманы идеялық жағынан мазмұндас туындылармен салыстыра отырып, әдеби сын (рецензия) жазу

2) 11-сынып:

Оқу жоспарының концепция лық негіздері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Білім мазмұнының мақсаты	Білім алушыларға тиісті құзыреттіліктер мен оқу міндеттері
1-тоқсан			
«Ғылымды іздеп, дүниені көздеп екі жаққа үңілдім»	Ақынның шығармашылық бастауларын:	Білужәне түсіну	11.1.1.1 шығарма мәтініндегі жекелеген

	қазақтың дәстүрлі өнерінен үйренгенін, сөз өнерін дамытудағы реформаторлық қырын, шығыс әдебиетімен байланысын зерделеу, Абай шығармашылығына шығыс мәдениетінің ықпалын, назиралық дәстүрін таныту, Абайдың тұлғалық кемелдену жолын таныту; Абай және қазақтың төл өнері; Абай және шығыс әдебиеті; «Шығыс ақындарынша», «Жалын мен оттан жаралып»,«Мен көрдім ұзын қайың құлағанын» өлеңдері; Абай дастандарындағы шығыстық сарын. («Масғұт», «Әзім әңгімесі») Қосымша оқуға: Мекемтас Мырзахметов «Абай және Шығыс»		сөздердің образдық, концептілік мәнін түсіну; 11.1.2.1 көркем шығарманың құрамды бірліктері мен шығармашылық жұмыс; 11.1.3.1 көркем шығармадағы образдар (сөз образдары) мен мотивтердің туынды идеясымен байланысын түсіну; 11.1.3.2 шығарманың өзекті ойын, концепциялық мәнін, өмір шындығымен байланыста түсіну; 11.1.4.1 әдеби шығарманың композициялық құрылымы мен мазмұн тұтастығын талдау арқылы көтерілген әлеуметтік, гуманистік, тұлғатанымдық, психологиялық, заманауи мәселелерді терең түсіну; 11.1.5.1 көркем шығарманың идеялық концепциясын сақтай отырып өзгенысанда (сценарий,

			мозайка, комикс) интрепретациялау
		Талдау және жинақтау	11.2.1.1 әдеби шығарманың композициялық құрылымы мен идеялық мазмұнына талдау; 11.2.2.1 көркем шығармадағы образдарды жинақтау мен даралау арқылы өмір шындығын көрсету, авторлық ұстанымды айқындау; 11.2.3.1 қаламгердің даралық стилін (шығарма тілінің лексика-семантикалық, этномәдени, когнитивті мәнін, образдық-эстетикалық өрісін) талдау; 11.2.4.1 шығармадағы көркемдік тәсілдерге (троп пен фигура түрлеріне) талдау, авторлық интенция, идеалды айқындау
		Бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім)	11.3.1.1 шығарманы ғаламдық тақырыптармен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығын бағалау;

			11.3.2.1 шығарманың идеясын көркемдік-эстетикалық құндылық тұрғысынан әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап баға беру; 11.3.3.1 көркем шығарманың гуманистік, жалпыадамзаттық, рухани құндылығына баға бере отырып объективті, субъективті эссе жазу; 11.3.4.1 шығарманы идеялық жағынан мазмұндас әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, әдеби сын, мақала жазу
2-тоқсан			
Абай және батыс әдебиеті	Абайдың орыс, еуропа әдебиеті классиктері шығармашылық өзектестігін пайымдату. «Абай және Пушкин»(«Амал жоқ, қайттім білдірмей», «Тәңірі қосқан жар	Білу және түсіну	11.1.1.1 шығарма мәтініндегі жекеленген сөздердің образдық, концептілік мәнін түсіну; 11.1.2.1 көркем шығарманың құрамды бірліктерімен шығармашылық жұмыс;

	едің сен» «Онегиннің сипаты»,«Онегинн ің Татьянаға жауабы» өлеңдері бойынша) «Абай және Лермонтов» («Теректің сыйы», «Жолға шықтым бір жым-жырт түнде жалғыз», «Жалғыз жалау», «Жартас», «Дұға»)«Босқа әуре боп келдің бе тағы мұнда», «Қараңғы түнде тау қалғып»,«Бір қайғыны ойласаң, жүз қайғыны қозғайды»,«Өзіңе сенбе жас ойшыл», «Ауру жүрек ақырын соғады жай»өлеңдері. Қосымша оқуға: «Татьянаның қырдағы әні» («Абай жолы» роман-эпопеясынан үзінді), Мұхтар Әуезовтің «Абай және орыс әдебиеті» еңбегі		11.1.3.1 көркем шы ғармадағы образда р (сөз образдары) мен мотивтердің туынды идеясымен байланысын түсіну; 11.1.3.2 шығарманың өзекті ойын, концепциялық мәнін, өмір шындығымен байланыста түсіну; 11.1.4.1 әдеби шығ арманың композиц иялық құрылымы мен мазмұн тұтастығын талдау арқылы көтерілген әлеуметтік, гуманистік, тұлғатанымдық, психологиялық, заманауи мәселелерді терең түсіну; 11.1.5.1 көркем шы ғарманың идеялық концепциясын сақтай отырып өзге нысанда (сценарий, мозайка, комикс) интрепретациялау
		Талдаужәне жинақтау	11.2.1.1 әдеби шығ арманың композиц иялық құрылымы мен идеялық мазмұнына талдау, авторлық ұстанымды айқындау;

			11.2.2.1 көркем шығармадағы образдарды жинақтау мен даралау арқылы өмір шындығын көрсету, авторлық ұстанымды айқындау; 11.2.3.1 қаламгердің даралық стилін (шығарма тілінің лексика-семантикалық, этномәдени, когнитивті мәнін, образдық-эстетикалық өрісін) талдау; 11.2.4.1 шығармадағы көркемдік тәсілдерге (троп пен фигура түрлеріне) талдау, авторлық интенция, идеалды айқындау
		Бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім)	11.3.1.1 шығарманы ғаламдық тақырыптармен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығын бағалау; 11.3.2.1 шығарманың идеясын көркемдік-эстетикалық құндылық тұрғысынан әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап баға беру;

			11.3.3.1 көркем шығарманың гуманистік, жалпы адамзаттық, рухани құндылығына баға бере отырып объективті, субъективті эссе жазу; 11.3.4.1 шығармаларының идеялық жағынан мазмұндас әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, әдеби сын, мақала жазу
3-тоқсан			
3. «Мыңмен жалғыз алыстым»		Білу және түсіну	11.1.1.1 шығарма мәтініндегі жекеленген сөздердің образдық, концептілік мәнін түсіну; 11.1.2.1 көркем шығарманың құрамды бірліктерімен шығармашылық жұмыс; 11.1.3.1 көркем шығармадағы образдар (сөз образдары) мен мотивтердің туынды идеясымен байланысын түсіну; 11.1.3.2 шығарманың өзекті ойын, концепциялық мәнін, өмір шындығымен байланыста түсіну;

	«Соқтықпалы, соқпақсыз» өміріндегі жалғыздық күйін, мұң мен зарын пайымдату, Абайдың ойшылдығы мен ақындық өрісін таныту. «Қалың елім, қазағым, қайран жұртым», «Жүрегім менің – қырық жамау», «Өлсем орнымқара жер сыз болмай ма», «Көлеңке басын ұзартып», «Ауру жүрек ақырын соғады жай», «Қарашада өмір тұр»,«Қажымас дос халықта жоқ» өлеңдері. Қосымша оқуға: Қайым Мұхамедханов «Абай шығармаларының текстологиясы жайында»		11.1.4.1 әдеби шығарманың композициялық құрылымы мен мазмұн тұтастығын талдау арқылы көтерілген әлеуметтік, гуманистік, тұлғатанымдық, психологиялық, заманауи мәселелерді терең түсіну; 11.1.5.1 көркем шығарманың идеялық концепциясын сақтай отырып өзге нысанда (сценарий, мозайка, комикс) интрепретациялау
		Талдау және жинақтау	11.2.1.1 әдеби шығарманың композициялық құрылымы мен идеялық мазмұнына талдау, авторлық ұстанымды айқындау; 11.2.2.1 көркем шығармадағы образдарды жинақтау мен даралау арқылы өмір шындығын көрсету, авторлық ұстанымды айқындау; 11.2.3.1 қаламгердің даралық стилін (шығарма тілінің лексика-семантикалық, этн

			омәдени, когнитивті мәнін, образдық-эстетикалық өрісін) талдау; 11.2.4.1 шығармадағы көркемдік тәсілдерге (троп пен фигура түрлерін е) талдау, авторлық интенция, идеалды айқындау
		Бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім)	11.3.1.1 шығарманы ғаламдық тақырыптармен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығын бағалау; 11.3.2.1 шығарманың идеясын көркемдік-эстетикалық құндылық тұрғысынан әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап баға беру; 11.3.3.1 көркем шығарманың гуманистік, жалпы адамзаттық, рухани құндылығына баға бере отырып объективті, субъективті эссе жазу; 11.3.4.1 шығарманы идеялық жағынан мазмұндас әлем әдебиеті үлгілерімен

			салыстыра талдап, әдеби сын, мақала жазу
4-тоқсан			
Абай шығармаларындағы дәстүр мен жаңашылдық	Абайдың ақындық мектебі, ақындық өрісі, Абайдың қазақ өлеңіне әкелген жаңалығын, Абайдың сөз саптасы, тілінің көркемдік қ ырларын қазақ әдебиетіндегі көшбасшылық орн ын таныту; Абайдың ақын шәкірттері (Шәкірім, Көкбай, Ақылбай, Мағауия ақын шәкірттері) Абайдың қазақ өлеңіне әкелген жаңалығы: «Бойы бұлғаң», «Жарым жақсы киім киіп», «Бай секілді», «Ата-анаға көз қуаныш», «Сен мені не етесің» өлеңдері, Абай шығармаларының тілі (Абай лирикасы бойынша). Қосымша оқуға: Қажым Жұмалиев «Абайға дейінгі қазақ поэзиясы	Білу және түсіну	11.1.1.1 шығарма мәтініндегі жекелеген сөздердің образдық, концептілік мәнін түсіну; 11.1.2.1 көркем шы ғарманың құрамды бірліктерімен шығ армашылық жұмыс; 11.1.3.1 көркем шы ғармадағы образда р (сөз образдары) мен мотивтердің туынды идеясымен байланысын түсіну; 11.1.3.2 шығарманың өзекті ойын, концепциялық мәнін, өмір шындығымен байланыста түсіну; 11.1.4.1 әдеби шығ арманың композиц иялық құрылымы мен мазмұн тұтастығын талдау арқылы көтерілген әлеуметтік, гуманистік, тұлғатанымдық, психологиялық, заманауи мәселелерді терең түсіну;

	және Абай поэзиясының тілі» Рабиға Сыздықова «Абай шығармаларының тілі» Қайым Мұхамедханов «Абайдың ақын шәкірттері»		11.1.5.1 көркем шығарманың идеялық концепциясын сақтай отырып өзгенісанда (сценарий, мозайка, комикс) интрепретациялау
		Талдау және жинақтау	11.2.1.1 әдеби шығарманың композициялық құрылымы мен идеялық мазмұнына талдау, авторлық ұстанымды айқындау; 11.2.2.1 көркем шығармадағы образдарды жинақтау мен даралау арқылы өмір шындығын көрсету, авторлық ұстанымды айқындау; 11.2.3.1 қаламгердің даралық стилін (шығарма тілінің лексика-семантикалық, этномәдени, когнитивті мәнін, образдық-эстетикалық өрісін) талдау; 11.2.4.1 шығармадағы көркемдік тәсілдерге (троп пен фигура түрлеріне) талдау, авторлық интенция, идеалды айқындау

		Бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім)	11.3.1.1 шығарманы ғаламдық тақырыптармен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығын бағалау; 11.3.2.1 шығарманың идеясын көркемдік-эстетикалық құндылық тұрғысынан әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап баға беру; 11.3.3.1 көркем шығарманың гуманистік, жалпы адамзаттық, рухани құндылығына баға бере отырып объективті, субъективті эссе жазу; 11.3.4.1 шығарманы идеялық жағынан мазмұндас әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, әдеби сын, мақала жазу

«Абайтану» пәні бағдарламасының авторлары:

«Абайтан» пәнінің жұмыс тобының жетекшісі:
Сексенова Роза Ербозымқызы – Абай атындағы Республикалық мамандандырылған дарынды балаларға арналған қазақ тілі мен әдебиетін тереңдете оқытатын орта мектеп-интернат директоры, Ы.Алтынсарин төсбелгісінің иегері
1. *Жұмақаева Береке Даулетхановна* – Сүлеймен Демирель атындағы университет профессоры, педагогика ғылымдарының кандидаты, 2017 жылдың «ЖОО үздік оқытушысы» грантының иегері
2. *Ғарифолла Есім* – ғалым, философия ғылымдарының докторы, профессор, Қазақстан ғылым академиясының академигі, абайтанушы
3 *Картаева Айжан Маратбекқызы* – С. Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан мемлекеттік университеті «Абайтану» ғылыми-зерттеу институтының директоры, филология ғылымдарының докторы, (мамандығы: 13.00.02 - қазақ әдебиеті), 2012 жылдың «ЖОО үздік оқытушысы» грантының иегері, абайтанушы
4. *Кемербай Рауан* – Phd доктор, мәдениеттанушы
5. *Оспан Динаш Бектенқызы* – Абай атындағы Республикалық мамандандырылған дарынды балаларға арналған қазақ тілі мен әдебиетін тереңдете оқытатын орта мектеп-интернатының жоғарғы санатты қазақ тілі мен әдебиеті пәнінің мұғалімі, «Ең үздік бағдарлама» республикалық конкурсының жеңімпазы, «Шебер педагог», «Үздік педагог – 2020»
6. *Абитова Жанар Сабетханқызы* – Абай атындағы Республикалық мамандандырылған дарынды балаларға арналған қазақ тілі мен әдебиетін тереңдете оқытатын орта мектеп-интернатының жоғарғы санатты қазақ тілі мен әдебиеті пәнінің мұғалімі, «Шебер педагог», педагогикалық ғылымдар магистрі, PhD, «Үздік педагог – 2019»
7. *Орынбаева Динара Ғабитқызы* – Абай атындағы Республикалық мамандандырылған дарынды балаларға арналған қазақ тілі мен әдебиетін тереңдете оқытатын орта мектеп-интернатының қазақ тілі мен әдебиеті пәні мұғалімі, «Шебер педагог», гуманитарлық ғылымдар магистрі, PhD, «Үздік педагог – 2019»

Жазу үшін

Негізгі және жалпы орта білім беру деңгейінің қазақ тілі мен әдебиетін тереңдете оқытатын гуманитарлық бағыттағы мамандандырылған желілік «Абай мектептерінің» 5-11-сыныптарына арналған «Абайтану» пәнінен жаңартылған мазмұндағы тереңдетілген үлгілік оқу бағдарламасы(оқыту қазақ тілінде)

ЖАЛПЫ РЕДАКЦИЯСЫН БАСҚАРҒАН:
Сексенова Роза Ербозымқызы –
мектеп-интернат директоры

ҚҰРАСТЫРУШЫЛАР:
Әбділдә Айжан Сейсенбайқызы –
директордың ғылыми істер жөніндегі орынбасары
Төлепова Айгерім Өміржанқызы –
қазақ тілі мен әдебиеті пәні мұғалімі
Абитова Жанар Сабетханқызы –
қазақ тілі мен әдебиеті пәні мұғалімі
Орынбаева Динара Ғабитқызы –
қазақ тілі мен әдебиеті пәні мұғалімі